

Üniversitemiz Girişimci Yetiştirebiliyor mu?: Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Algısını/Eğilimini/Özelliklerini Ölçen Araştırmaların Sonuçsal Bir Değerlendirmesi

Yrd. Doç. Dr. Yener PAZARCIK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
Biga Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu,
Uluslararası Ticaret, Lojistik ve İşletmecilik Bölümü,
ypazarcik@comu.edu.tr

Öz

Girişimcilik, ülkemiz akademik çevrelerinde uzun yıllardır pek çok araştırmaya konu olmuş önemli bir başlıktır. Özellikle de üniversite öğrencileri arasında girişimcilik algısı/eğilimi ölçmek, konunun önemi, araştırma uygulanabilirliği, hedef kitleye ulaşılabilirlik, görece düşük araştırma maliyetleri gibi sebeplerle son yıllarda oldukça rağbet görmektedir. Bu çalışmanın amacı, ülkemiz üniversitelerinde gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin girişimcilik algısını/eğilimini/özelliklerini ölçmüş çalışmalardan yola çıkarak yükseköğretimde girişimcilğe yönelik eğitim tasarımı ve derslerin, hedef kitlenin girişimcilik eğilimlerine etki edip etmediğini anlamaktır. Çalışma ile elde edilen bulgular, girişimcilik eğitiminin öğrencilerin bu yöndeki özelliklerine olumlu etki yaptığı şeklindedir. İncelenen çalışmalarda, girişimcilik eğitimi ile öğrencilerin girişimcilik özellikleri arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Her türlü değişkenin etkiler görüldüğü öğrencilerin girişimcilik özellikleri konusunda diğer bir önemli başlık, ilişkinin nasıl ölçüldüğü meselesidir. İncelenen araştırmalarda çok farklı değişkenlerle ölçülmeye çalışılan öğrencilerin girişimcilik özelliklerine ilişkin tespitlerin, eğitim kurumuna, veri toplama yöntemine, analizlere, örneklem sayısına, kullanılan değişkene vb. her türlü farklılığa bağlı olarak değişebildiği şeklindedir. İncelenen çalışmaların genel görünümü göstermektedir ki, öğrencilerin girişimcilik özelliklerini tespit için kullanılan ölçekler, ölçeklerin uygulanacağı anket formlarının hazırlanmasındaki özen, örneklemin seçimi, verilerin analizi gibi nedenlerle her değişkene bağlı olarak değişebilen sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Eğitim faaliyetlerinin, öğrencilerin girişimcilik özelliklerine olan etkisi bir yana bu ilişkinin sağlıklı biçimde tespit edilebilmesi ve bu yönde daha başarılı ölçeklerin oluşturularak, daha doğru ölçme süreçlerinin oluşturulması anlamlı olacaktır. Özellikle de araştırmalarda kullanılan nicel yöntemler kadar nitel yöntemlerin de süreçlere katılması ile eğitim faaliyeti ve girişimcilik ilişkisine dair daha doğru sonuçlara ulaşılması mümkün olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik eğitimi, girişimcilik algısı, girişimcilik eğilimi

**Could Our Universities Bring Up Entrepreneurs?: A Resultative Analysis of
Researchers Measuring University Students' Entrepreneurship
Perceptions/Tendencies/Features**

Abstract

Entrepreneurship is an important issue/topic been researched from various perspectives. Particularly, researching entrepreneur tendencies among university students became more popular due to relative ease of research application, accessing the target group, and low research costs. This research aims to explore the effects of entrepreneurship-oriented curricula on university students' entrepreneurship perceptions/tendencies/features. The findings of this research prove that such curricula have a positive effect on these perceptions and tendencies. Thus there is a positive correlation between these curricula and students' entrepreneur tendencies. The problem here is about measuring the correlation. The effects/correlation changes regarding education institution, data collection method, analysis, and number of samples, variables. The previous research on this topic show that the scales used, the details in the questionnaire forms, choosing the samples, analysis of data affect the correlation and intensity of the effect. In order to determine the correlation precisely, it is necessary to create successful scales and correct measuring processes. One way to increase the success of this measuring is that qualitative methods should be added to the quantitative methods used.

Key words: Entrepreneurship education, entrepreneurship perception, entrepreneurship tendency

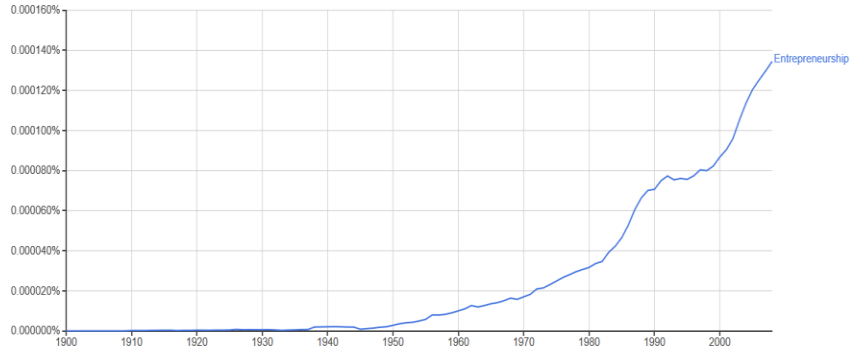
1. Giriş

Girişimcilik hem dünyada hem de ülkemizde pek çok çalışmayla incelenen, önemli bir konudur. Girişimcilik kariyeri, yenilikçilik, yaratıcılığın ülkelerin yükselişindeki artan önemi ve artan işsizlik gibi nedenlerle günlük hayatın hemen her aşamasında özellikle teşvik edilen bir noktaya gelmiştir. Her ne kadar sıradan insan, kariyer seçenekleri söz konusu olunca ücretli bir iş edinme seçeneğini daha kolay tercih edebilse de, daha nitelikli ve varlıklı bir yaşam arzusu, girişimci olmayı gerektirmekte hatta zorunlu kılmaktadır. Durum böyle olunca da, girişimcilerin nasıl yetiştirileceği, girişimci bir kültürün nasıl oluşturulacağı sorusu ortaya çıkmaktadır. Bu amaçla son yıllarda temel eğitimden başlamak üzere girişimci yetiştirmeye ya da girişimci kültür yaratmaya dönük adımlar atılmıştır. Aile ve topluma ek olarak temel eğitimden başlamak üzere yürüyen girişimci yetiştirme sürecinde üniversiteler belki de en belirleyici basamak durumundadır. Bu sebeple, idari bilimler alanı başta olmak üzere tüm sosyal bilimler ve fen bilimleri alanlarında eğitim veren her eğitim kurumu, girişimci yetiştirmeye yönelik eğitim tasarımlarını hayata geçirmeye başlamıştır.

Bunun yanında girişimcilik eğitimi olgusunun geçmişi, girişimcilik konusu ile karşılaştırılınca oldukça yenidir. Hayatın işleyişi içerisinde çeşitli değişkenlerin etkisiyle girişimci olmak durumunda kalan insan yerine, çeşitli

yönlendirme ve eğitimlerle insanları girişimci olmaya teşvik eden bir evreye geçmiş durumdayız. Buna bağlı olarak girişimciliğin, kamu ve özel sektörün ardından gelen bir kariyer yolu olma durumunu değiştirmeye yönelik çabaların son birkaç on yılda çok daha fazla gündeme geldiğini görmekteyiz. Pek çok nedene dayanan bu eğilimi Google ngram¹ ile daha net görmek mümkündür. Girişimcilik sözcüğünün ne zamandan beridir literatüre girdiğini gösteren Çizelge 1'e göre kavram ilk defa 1910 sonrası basılan kitaplarda görülmeye başlanmıştır. Çizelgeye göre ortaya çıkan bu durumu, “yaratıcı yıkım” ve “yenilikçilik” gibi kavramları literatüre katan, girişimcilik konusunun öncülerinden olan Joseph Alois Schumpeter de, 1911 tarihli, “*The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*”² adlı eseriyle doğrulamaktadır. Yine çizelgeye göre girişimcilik kavramı 1930 sonrası daha fazla çalışmada ele alınmış ve 1950 sonrası giderek artan bir ivmeyle akademik dünyada yer etmiştir. Çizelge 1'e göre 1990'larda muhtemelen konuya ilişkin görece bir doyum gerçekleşmiş ve konu öncesine oranla daha az kitapta görülmüş ya da görülmesindeki artış eğilimi yavaşlamıştır. Ancak 2000'li yıllardan sonra konu, pek çok ilişkili kavramla birlikte literatürde tekrar yükselişe geçmiştir.

Çizelge 1. 1900-2008 Yılları Arasında İngilizce Dilinde “Girişimcilik” Sözcüğünün Kullanımı

Kaynak: https://books.google.com/ngrams/graph?content=Entrepreneurship&year_start=1900&year_end=2008&corpus=15&smoothing=3&share=&direct_url=t1%3B%2CEntrepreneurship%3B%2Cc0 (23.08.2015)

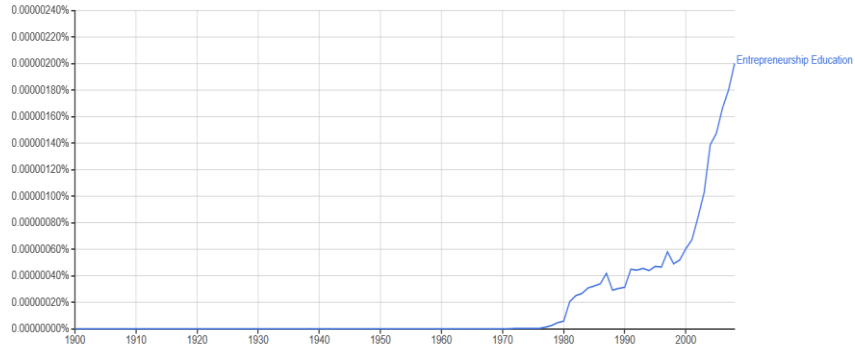
2000 yılı sonrası girişimci olgusunun artan belirgin önemi, ilişkili diğer kavramların da yükselişe geçmesi sonucunu yaratmıştır. Çizelge 2, girişimcilik konusunun artan önemine bağlı olarak değerlendirebileceğimiz “Girişimcilik

¹ Google ngram, aratılan sözcüğü belirli dillerde yaklaşık beş milyon kitap içinde taramaktadır. Böylece kitap taraması üzerinden o sözcüğün ilk defa kaç yılında itibaren kullanılmaya başlandığını görebilmek mümkündür.

² SCHUMPETER, J. A. (1911), *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*.

Eğitimi” ifadesinin ilk defa ne zamandan itibaren kitaplarda görülmeye başladığını göstermektedir. Ngram ile oluşturulan çizelgeye göre kavram ilk olarak 1980 sonrası İngilizce literatüre girmeye başlamıştır. Greenwood’a (1984) ait “*Occupational and Adult Education*”³ adlı kitap, kavramın ilk kez görülmeye başladığı eserlerdendir. 2000’ler sonrasında da konuyla ilgili kitap ve diğer çalışmalar artmıştır. Dolayısıyla ülkemizde de konuya ilişkin çalışmaların 2000’li yılların ortasında görülmeye başladığını belirtmek yanlış olmayacaktır. Çalışmamızda da incelemeye alınan çalışmalar içinde, girişimcilik eğitimi ya da öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini, niyetlerini özelliklerini ele alan çalışmaların en eski basımlı olanının 2006 tarihli olması, kavramın dünyaya nazaran ülkemizdeki seyri hakkında fikir vermektedir.

Çizelge 2. 1900-2008 Yılları Arasında İngilizce Dilinde “*Girişimcilik Eğitimi*” Sözcüğünün Kullanımı

Kaynak: https://books.google.com/ngrams/graph?content=Entrepreneurship+Education&year_start=1900&year_end=2008&corpus=15&smoothing=3&share=&direct_url=t1%3B%2CEntrepreneurship%20Education%3B%2Cc0 (23.08.2015)

2. Literatür ve Kuramsal Arka Plan

Çalışmada analizlere geçilmeden önce girişimci, girişimcilik ve girişimcilik eğitime ilişkin literatüre de kısaca yer vermek yerinde olacaktır. Girişimci kavramı, pek çok yazar tarafından, farklı yönleri vurgulanacak şekilde tanımlanmaya çalışılmıştır. Yönetim teorisyenlerinin çoğu girişimciyi yaratıcı kişi, işletme sahibi veya bir girişimin başındaki yönetici olarak görürken bazı bilim insanları ise, girişimcinin en temel özelliğinin finansal risk almak olduğuna vurgu yapan “*risk alan kişi*” olduğu üzerinde durmuşlardır (Güney, 2008: 55-56). Bunun yanında girişimci denilince, “*lider*”, “*sermayedar*”, “*işveren*” de akla gelmektedir. Ve hatta son yıllarda toplumsal ya da insani sorunlara çözüm bulan sosyal projeleri başlatanlara da başında “*sosyal*” ifadesi de olsa girişimci denilmektedir. Bütün bu farklı bakış açılarının ortak paydası ise “*bir sorunu çözmek, ihtiyacı gidermek*” olarak özetlenebilir. Geçmişte

³ Greenwood, 1984: 466.

“teşebbüs”, “müteşebbis” ve “müteşebbislik” olarak kullanılagelen kavram dizini günümüzde, “girişim”, “girişimci” ve “girişimcilik” olarak kullanılmaktadır. Girişim; bir işi yapmak için harekete geçme, başlama, kalkışma durumu iken, girişimci; ekonomik mal ve/veya hizmet üretmek için üretim faktörlerini ele geçirip, düzenli bir biçimde bir araya getiren, kâr amacı güden ve girişimlerinin sonucu doğabilecek tüm risklere katlanan kişidir (Marangoz, 2012: 2-5). Girişimcilik ise emek, sermaye ve doğal kaynakların bir araya getirilerek üretim sürecinin bir üretim faktörü olarak tasarlanması, örgütlenmesi ve onun tüm riskinin üstlenilmesi eylemidir (tdk.gov.tr).

Girişimcilik eğitimi ise, “girişimci bir kültür nasıl oluşturulabilir?” sorusu ardından literatüre girmiş bir olgudur. Zira küreselleşme ve rekabetin artması, hükümetlerin yüksek eğitim için yeterli fonları sağlayamaması ya da bunun işlevsel olmaması, nitelikli insan gücüne olan ihtiyacın artması gibi pek çok faktör, eğitim kurumlarının, girişimciliği teşvik eden bir yapıya dönüşmesini zorunlu kılmıştır. Bu gelişmeler girişimciliğin gelişmesi ve yaygınlaşmasında da önemli bir rol oynamıştır. Bunun yanında girişimciliğin doğuştan gelen bir yetenek olmadığı ve öğrenilebileceğine ilişkin görüşlerin ön plana çıkması ile girişimcilik eğitimi konusundaki çalışmalar da gündeme gelmeye başlamıştır.

Girişimcilik eğitiminin birey, işletme ve ülke bağlamında önemli etkileri söz konusudur. İstihdam ve yenilikçilik başta olmak üzere ekonomik kalkınmada da önemli bir rol oynamaktadır (Yelkikalan vd., 2010: 53-54). Birçok ülkede girişimcilik eğitimi konusuna büyük önem verilmektedir. ABD’de gerçekleştirilen bir çalışmada girişimcilik üzerine eğitim alanların şu özellikleri tespit edilmiştir (Soylu ve Kepenek, 2008: 461);

- Yeni iş kurmada üç kat daha fazla eğilime sahip oldukları,
- Kendi işlerini kurmak için üç kat fazla istekli oldukları,
- Gelirlerinin yıllık %27 oranında arttığı,
- Mal varlıklarının artan gelirle birlikte %62 arttığı,
- Çalışılan işte daha fazla iş tatmini yaşadıkları.

Elbette bu tespitler konunun teorik kısmını oluşturmaktadır. Çalışmanın temel sorusu, “eğitim kurumlarında ve özelinde üniversitelerde verilen eğitim, öğrencilerin girişimci özelliklerine ne kadar etki etmektedir?”. Soruya, çalışma amacına uygun olarak ülkemiz bağlamında bir yanıt vermeden önce dünyada bu konuya temas eden çalışmalara bakmak anlamlı olacaktır. İspanya’da gerçekleştirilen bir araştırmada, girişimciliğe üniversitelerin sağladığı desteklerle ülkedeki girişimcilik faaliyetleri arasında bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak kişilerin girişimcilik niyetlerinin bu desteklerden olumlu etkilendiği tespit edilmiştir. Bu durum yüksek eğitimin girişimcilik üzerinde bir şekilde etkiye sahip olduğu yönünde yorumlanmıştır (Karabulut, 2009: 337-338). İngiltere Kingston Üniversitesi’nde, girişimcilik eğitimine katılan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen bir diğer araştırmada ise yerel düzeyde, okullarda girişimcilerin yetiştirilebileceği tespit edilmiştir (Patır ve Karahan,

2010: 30). Almanya ve ABD’de yüksek lisans düzeyinde işletme eğitimi alan 489 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmada ise iki ülkeden öğrencilerin girişimcilik potansiyelleri arasında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Öğrenciler girişimcilik potansiyelini ölçen boyutlar bağlamında benzer düzeylere sahip çıkmışlardır (Karabulut, 2009: 337-338). Amerika’da Arizona Üniversitesinde Zacharakis tarafından gerçekleştirilen araştırmada eğitimin girişimcilik yeteneklerini geliştirici etkiye sahip olup olmadığı araştırılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre girişimcilik programından mezun olanların, normal işletme programlarından mezun olanlardan yıllık yaklaşık üç kat daha fazla gelir elde ettikleri tespit edilmiştir (Patır ve Karahan, 2010: 30). Bunun yanında Saadi tarafından Ali Sina Üniversitesi öğrencilerine gerçekleştirilen girişimcilik kapasitesini ölçen araştırmanın bulgularına göre üniversite eğitiminin öğrencilerin yeni fikirler yaratmasında etkili olmadığı tespit edilmiştir (Heshmatollah, 2011: 729). Görüldüğü üzere, girişimcilik eğitimi sonrası elde edildiği varsayılan kazanımların ölçülmesi sorunlu bir süreçtir. Eğitimin uygulanması, uygulamanın tasarımı, sürecin takibi, değişkenlerin kontrolü, çıktıların ölçülmesi vb. pek çok unsur nedeniyle kimi zaman çabalar sonuç vermezken, kimi zaman da öğrencilere verilen eğitimin sağlaması arzulanan kazanımlarını ölçebilmek dahi mümkün olamamaktadır. Bu çalışma ile üniversitelerde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini, özelliklerini ölçen araştırmalara genel bir bakış yapılmaya çalışılmıştır. Böylece son yıllarda toplum olarak yükseltmeye çalıştığımız girişimcilik yönümüz, üniversite eğitimi özelinde gerçekleştirilmiş araştırmalarla incelenmiş ve durumumuz analiz edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın cevap aradığı sorular ise özetle şu şekilde özetlenebilir: Girişimci miyiz? Girişimci yetiştirebiliyor muyuz? Bunu ölçebiliyor muyuz? Mevcut araştırmalar bize bu konuda ne söylüyorlar?

3. Yöntem

Çalışmada ülkemizde son yıllarda üniversite öğrencileri üzerinde girişimcilik algısı, eğilimini, özelliklerini ölçmek amaçlı tasarlanmış araştırmalara ulaşılmış, bulgular irdelenmiştir. Son on yılda ülkemiz üniversitelerinde, akademik çevrelerce gerçekleştirilen, üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik eğilimi, özellikleri, algısı vb. ölçen bu çalışmalar, veri tabanları, konferans, sempozyum kitapları taranarak bir araya getirilmiştir. Çalışmaların bir araya getirilmesinde öncelikle google scholar ve kabul gören veri tabanları ile aramalar gerçekleştirilmiştir. Arama sonucunda elde edilen çalışmalarla yetinilmemiş, araştırmaların kaynakça kısımlarından konuyla ilgili olarak ulaşılmaması gereken araştırmaların listesi genişletilmiştir. Oluşturulan listedeki ilgili çalışmalara basıldıkları dergi, bildiri kitapçığının edinilmesi, veri tabanlarından indirilmesi vb. yollarla ulaşılmıştır. Elde edilen araştırmaların içerisinden konu ile ilgisi olmayanlar kapsam dışında bırakılmıştır. Yürütülen çalışma sonucunda 61 makale, bildiri ve teze ulaşılmıştır. Çalışma amacına uygun olmayan benzer nitelikteki çalışmalar kapsam dışında tutulmuştur. Yine

de çalışmaya dahil edilememiş, gözden kaçmış çalışmaların olmasının mümkün olduğunu belirtmek gerekir. Çalışma kapsamındaki araştırmalar şu başlıklara göre incelenmiştir: Çalışmaların amaçları, sorunsalları, örneklem büyüklük ve özellikleri, veri toplama yöntemleri, eğitim veren kurumların özellikleri (fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu), verilen eğitimlerin türleri (sosyal bilim, fen-teknik bilimler), çalışmaların kısıtları, testlerin sonuçları, araştırmacıların önerileri vb.

İncelenen çalışmalardan elde edilen bulgularda olabildiğince genellemeye gidilmemeye, yalnızca bir “görünüm” elde edilmeye çalışılmıştır. Böylece ülkemizde akademik camiada bir süredir yaygın bir biçimde ele alınan ve incelenen “girişimcilik” konusuna, öğrenciler üzerindeki çalışmalar üzerinden genel bir bakış açısı ile bakılmış, çok sayıda araştırma sonucunun bir araya getirilmesi ile üniversitelerimizin, girişimcilik kültürü oluşturma, etkileme konusundaki pozisyonunun ortaya konulmasına çalışılmıştır. Çalışma, girişimciliğe ilişkin üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüş olan “girişimcilik derslerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerine etkisi...” ve/veya “öğrencilerin sahip oldukları girişimcilik özelliklerinin araştırılması...” vb. araştırmaların sonuçlarının incelenmesini ve elde edilen bulguların özetlenmesini amaçlamıştır. Böylece “üniversitelerimiz, girişimci kültürü yaratmada etkili bir aktör müdür?” sorusuna yanıt aranmıştır. Aşağıda araştırma amacına uygun olarak incelemeye tabi tutulan çalışmaların başlık, yazar ve yayın yıllarını gösteren Tablo 1 bulunmaktadır. Tabloda analize tabi tutulan her bir çalışmaya kod numarası verilmiştir. Kodlama, bulgular kısmında oluşturulmuş diğer tabloların daha anlaşılır olması ve görsel sorunları ortadan kaldırabilmek için uygulanmıştır.

Tablo 1. Türk Üniversitelerinde Gerçekleştirilen Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerine İlişkin Araştırmalar⁴

Çal. Kod	Çalışmanın Adı	Yazar(lar)	Yayın Yılı
1	<i>Entrepreneurial Characteristics Amongst University Students</i>	Yonca Gürol, Nuray Atsan	2006
2	<i>Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: SDÜ Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma</i>	Emine Cansız	2007
3	<i>Yükseköğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama</i>	Mustafa Avcı	2007
4	<i>Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin "Girişimsel Öz Yetkinlik" Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma</i>	Hasan Tağraf, Muhsin Halis	2008
5	<i>Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğitimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği</i>	Özlem Balaban, Yasemin Özdemir	2008
6	<i>Girişimcilik Eğitimi: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma</i>	Kenan Özden, M. Sinan Temurlenk, Selim Başar	2008
7	<i>Yükseköğretimde Girişimcilik Eğitiminin İnovatif İş Fikirlerine Ulaşmadaki Etkisi Üzerine Bir Araştırma</i>	Salim Şengel	2008

⁴ Bu tabloda, ülkemiz üniversitelerinde öğrencilere yönelik gerçekleştirilmiş çalışmalara yer verilmiştir. Öğrenciler üzerinde, onların girişimcilik eğilimlerini, özellikleri, niyetlerini ve onlara verilen eğitimin girişimcilikleri üzerindeki etkisine odaklanmış bu çalışmalar aynı zamanda bu çalışmanın da analiz kısmını oluşturmaktadır. Tablo 1'in sol sütunundaki “çalışma kodları”, bulgular kısmındaki tablolarda çalışmaların künyesi olarak kullanılmıştır. Tablo 1'deki çalışma kodları, Tablo 2 ve Tablo 3'deki ilgili makaleyi tespit edebilmeyi kolaylaştırmak için kullanılmıştır.

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
 JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES RESEARCHES
 GİRİŞİMCİLİK ÖZEL SAYISI
 Bahar/Spring 2016-Cilt/Volume 17-Sayı/Issue 37

8	Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri ve Aldıkları Eğitimin Girişimciliğe Olan Katkılarının Belirlenmesi: PAU Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği	Ali Soylu, Yüksel Kepenek	2008
9	Girişimcilik Eğitimiyle İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Öğrencilerinde Bir Uygulama	Hüseyin Gürbüz	2008
10	Orman Fakülteleri Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Tercihleri ve Girişimcilik Yetenekleri	Kadri Cemil Akyüz, Tarık Gedik, Aytaç Aydın, İbrahim Yıldırım, İlker Akyüz	2009
11	Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma	A. Tuğba Karabulut	2009
12	Öğrencilerin Motivasyonel Değerlerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama	Atılhan Naktiyok, M. Kürşat Timuroğlu	2009
13	İşletme Bölümlerinde Verilen Eğitimin Girişimci Adayı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri	İsa İpçioğlu, Atıl Taşer	2009
14	Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik ve Atılganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Ali Murat Sünbül, Ercan Yılmaz	2009
15	İşletmecilik Eğitiminin Bireyin Girişimci Niteliklerinin Geliştirilmesine Etkileri	Adnan Akan, İsmail Zor	2009
16	Üniversite Eğitiminin Girişimcilik Düşüncesinin Değişimine Etkisi: Üniversite öğrencileri Üzerine Bir Uygulama	Hasan İbicioğlu, Sebahattin Taş, İbrahim Özmen	2010
17	Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İİBF İşletme Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri	Mustafa Doğaner, Ali Ender Altunoğlu	2010
18	Girişimcilik Eğitimi ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması	Sait Patır, Mehmet Karahan	2010
19	Farklı Eğitim Düzeyindeki Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Konusunda Görüş Farklılığının Araştırılması	Cengiz Yılmaz, Tuncer Özdi, Didem Tezstirici, Yasin Karadeniz	2010
20	Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri: Yalova ve Kadir Has Üniversitelerinde Yapılan Karşılaştırmalı Bir Araştırma	Orhan Koçak, Ersin Kavi	2010
21	Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri	Kenan Ören, Mehmet Biçkes	2011
22	Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği	Ömer Faruk İçcan, Erdoğan Kaygın	2011
23	Üniversite Eğitimi ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimciliğe Yönlendiren Etkenler Üzerine Bir Araştırma	Burcu Selin Yılmaz, Özgür Devrim Günel	2011
24	Yükseköğretimde Verilen Girişimcilik Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Teknik Program ve Sosyal Program Karşılaştırmalı Bir Araştırma	Öznuur Bozkurt, Zeynep Aslan, Murat Göral	2011
25	Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama	Oğuz Başol, Salih Dursun, Serpil Aytaç	2011
26	Girişimcilik Eğitimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma	Hürriyet Bilge, Vedat Bal	2012
27	Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği	Oya Korkmaz	2012
28	Meslek İdealleri ve Girişimcilik Niyetleri	Recep Çiçek, Ufuk Durna	2012
29	Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması	Ayşe İrmiş, Esin Baruçcu	2012
30	Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği	Recep Kılıç, Belma Keklik, Nevzat Çalış	2012
31	Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesi'nde Bir Araştırma	Sebahattin Yıldız, Hüsnü Kapu	2012
32	Ön Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma	Hatice Necla Keleş, Tuğba Kural Özkan, Mustafa Doğaner, Ali Ender Altunoğlu	2012
33	Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği	Osman Uluyol	2013
34	Girişimcilik hislerine Eğitim Katkısı: Kütahya MYO Makine Programı Örneği	Cengiz Duran, Harun Büber, Gülten Eren Gümüştekin	2013
35	Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Karier Değeri ve Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Araştırma	Ayşenur Öktem Özgür	2013
36	Girişimcilik Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma	Mustafa Boz, Şule Aydın Tükel Türk	2013
37	Girişimciliğin finansmanı ve Balikesir İİBF Öğrencileri Tarafından Algılanması Üzerine Bir Araştırma	Sinan Aytakin, Şakir Sakarya	2013
38	Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Gölyaka Meslek Yüksekokulu Örneği	Emel Faiz	2013
39	Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik eğilimlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi İİBF Örneği	Sadettin Paksoy	2013
40	Erzincan Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Algısı ve Girişimcilik Profili	Murat Çetin	2013
41	Öğrencilerin Bireysel Karier Planlarının Varlığı ve Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma	Mehtap Aracı	2013
42	Meslek Yüksekokulları Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açılı ve Tekirdağ İlinde Bir Uygulama	Betül Akan, Senem Ergan, Derman Küçükaltan	2013
43	Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma	Öznuur Bozkurt, Kutbettin Erdurur	2013
44	İşletme ve Muhasebe Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesinde Bölgesel Farklılık Etkisi	Mustafa Canbaz, Bilal Çankır, Emre Çevik	2013
45	Girişimcilerde Bulunması Gerekli Özellikler ile Girişimcilik Eğitimi	Özlem Çetinkaya Bozkurt, Ali Murat Alparslan	2013

46	Kariyer Olarak Girişimcilik ve Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörlerin İçerik Analizi İle Belirlenmesi	Cemal Sezer	2013
47	Turizm Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğitimlerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi	Gülsevmin Yumuk	2013
48	Girişimcilik Kariyerine Yönelim Nedenleri ve Girişimcilik Dersinin Etkisi Üzerine Bir İçerik Analizi: KTMÜ Örneği	Cemal Sezer	2013
49	Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Yalova MYO Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulamaya	Duygu Talih Akkaya, Emel Yıldız, Yasemin Koldere Akın	2014
50	Ziraat Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinde Girişimcilik Özellikleri, Algısı ve Eğilimi: Çukurova ve Adnan Menderes Üniversitesi Örneği	Naciye Tok, Arzu Seçer vd.	2014
51	Eğitim Alanı Girişimcilik Niyetini Nasıl Etkilemektedir? Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma	Mehmet Marangoz, Funda Kaya, Hakan Bakan	2014
52	Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Turizm Lisans ve Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması	Seyit Ahmet Solmaz, Özlem Aksoy, Serkan Şengül, Mehmet Sarıışık	2014
53	Ön lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma	Kemal Taycı, Serdar Canbaz	2014
54	Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi	Mustafa Türkmen, Uğur İşbilir	2014
55	Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma	Adnan Çelik, Mehmet İnce, Sezen Bozyiğit	2014
56	Veteriner Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Potansiyel ve Eğilimlerinin Analizi: Mustafa Kemal Üniversitesi Örneği	Mehmet Ferit Can	2014
57	Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlık Bölümlerinde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: SDÜ Örneği	Tahsin Akçanat, Muhammet Hamdi Mıcevher, İlker Hüseyin Çarıkçı	2014
58	Turizm Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği	Ömer Akgün Tekin, Gökhan Özkul, Yusuf Demir	2014
59	Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	Volkan Lütfi Pan, Cenk Akay	2015
60	Yüksek Girişimcilik Eğilimli Üniversiteli Gençlerin Demografik Özellikleri ve Sektör Tercihleri Üzerine Bir İnceleme	Yüksel Köksal, Selin Penez	2015
61	Girişimcilik Temelli Ders Tasarımının Öğrencilerin Girişimci Eğilim ve Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Deneysel Bir Çalışma	Yener Pazarcık, Erdal Aydın	2015

4. Bulgular

Çalışmada ülkemizde son on yılda gerçekleştirilen girişimcilik eğitimi odaklı çalışmalar ele alınmıştır. Çalışmaların incelenen özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Tablo 2’de, incelenen yayının türü, araştırmaya konu edilen öğrencilerin aldıkları eğitimin okul açısından türü, sosyal ya da fen bilimlerinden hangisine dahil olduğu, örneklemin kaçınıcı sınıf öğrencilerinden oluştuğu, veri toplama teknikleri, örnekleme ilişkin bilgiler ve kullanılan ölçeğin özelliklerine yer verilmiştir.

Tablo 2. İncelenen Çalışmalara İlişkin Bilgiler

Çalışma Kodları	Makale/Bildiri/Kıtap/Tez (1,2,3,4)	Eğitim Türü (Fakülte, Y.Okul, MYO, Karma (1,2,3,4))	Sosyal Bilimler/Fen-Teknik Bilimler/Karma	Kaçınıcı Sınıf Öğrencileri: 1.2.3.4 (5 karma araştırma)	Veri Toplama (Anket, Görüşme, İkincil Veri)	Örnekleme Sayısı	Pilot Çalışma Yapılıp Yapılmadığı (Var:1 Yok:2)	Ölçek (Kendi geliştirdi: 1, Kendi geliştirmede: 2)
1	1	1	1	5	Anket	400	2	2 (Belirtilmemiş)
2	4	4	3	5	Anket	400	2	2 (Belirtilmemiş)
3	4	1	3	4	Anket	265	2	1
4	2	3	3	5	Anket	196	1	1
5	1	1	1	5	Anket	70	2	1
6	2	1	1	4	Anket	195	2	2 - Koh – Girişimcilik Karakteristikleri (1996)
7	2	4	3	5	Anket	239	2	2 (Belirtilmemiş)

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
 JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES RESEARCHES
 GİRİŞİMCİLİK ÖZEL SAYISI
 Bahar/Spring 2016-Cilt/Volume 17-Sayı/Issue 37

8	2	3	3	5	Anket	322	2	1
9	2	1	1	5	Anket	480	2	2 - Koh,Girişimcilik Karakteristikleri (1996)
10	1	1	2	4	Anket	536	2	2 - Emsen (2001); Eyüboğlu (2004); Korkmaz (2000); Girginer ve Uçkun (2004)
11		1	1	5	Anket	164	2	2 (Belirtilmemiş)
12		1	1	5	Anket	234	2	2 - Kickul, ve D'Intino (2005)
13		1	1	1,4	Anket	486	2	2 - Koh, Girişimcilik Karakteristikleri (1996)
14		1	1	5	Anket	474	2	1, 2 – Rathus, Atılganlık Envanteri (1973)
15		4	3	5	Anket	394	2	2 (Belirtilmemiş)
16		1	3	5	Anket	508	2	1
17		1	1	1, 4	Anket	229	2	2 (Belirtilmemiş)
18		4	3	5	Anket	235	2	2 – Tekin (1999)
19		4	3	5	Anket	195	2	1
20		3	3	5	Anket	147	2	1
21		3	3	2	Anket	97	2	1
22		1	1	4	Anket	366	2	2 - Koh, Girişimcilik Karakteristikleri (1996)
23		2	1	5	Anket	97	2	2 (Belirtilmemiş)
24		1	3	5	Anket	175	2	2 - Girginer ve Uçgun (2004)
25		1	1	5	Anket	225	2	2 - Eysenck ve Eysenck, Kişilik Anketi, (1975)
26		4	3	5	Anket	234	2	2 (Belirtilmemiş)
27	1	1	1	5	Anket	297	2	2 - Koh, Girişimcilik Karakteristikleri (1996)
28	1	1	1	5	Anket	139	2	2 - Aslan (2002)
29	1	1	1	5	Anket	273	2	1
30	1	1	1	5	Anket	151	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
31	1	1	1	5	Anket	620	2	2 - Schwartz, Değerler Envanteri (1992); Yılmaz ve Sünbül (2009)
32	1	3		5	Anket	468	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
33	1	2	1	5	Anket	539	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
34	1	3	2	5	Anket	84	2	2 (Belirtilmemiş)
35	2	1	1	4	Anket	443	2	2 - Edgar Schein (1990); Bireysel Girişimci Değerlendirme Anketi (1981)
36	2	1	1	5	Anket	434	2	2 (Belirtilmemiş)
37	2	1	1	3,4	Anket	255	2	1
38	2	3	3	5	Anket	250	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
39	2	1	1	5	Anket	226	2	1
40	2	3	3	5	Anket	576	2	1
41	2	3	3	5	Anket	582	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
42	2	3	3	5	Anket	490	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
43	1	2	1	5	Anket	200	1	2 - Koh (1996); Girginer ve Uçgun, Girişimcilik eğilimi (2004)
44	1	1	1	5	Anket	172	2	1

45	1	2	1	4	Anket	125	2	1
46	1	1	1	5	Anket	69	2	2 (Belirtilmemiş)
47	1	1	2	5	Anket	340	2	2 (Belirtilmemiş)
48	1	1	1	5	İçerik Analizi	136	2	1
49	1	3	3	2	Anket	250	2	2 (Belirtilmemiş)
50	1	1	2	4	Anket	366	2	2 - Cansız (2007); Gir. Hisleri Alpkan vd.(2002); Dangaç (2007)
51	2	1	3	5	Anket	386	2	2 - Lütjhe ve Franke - Giriş. Niyeti (2004); Autio (1997), Türker ve Selçuk (2009)
52	1	4	3	5	Anket	308	2	2 - Summer, Girişimci Kişilik Ölçeği (1998); Brice (2007), Aşar (2007)
53	1	3	3	2	Anket	315	2	2 - Yılmaz ve Sünbül (2009); Yılmaz ve Ercan (2009)
54	1	1	2	5	Anket	258	2	2 - Girginer ve Uçkun (2004)
55	1	1	1	5	Anket	249	1	2 (Belirtilmemiş)
56	1	1	2	5	Anket	205	2	2 - Müftüoğlu ve Ark (2009); Çarıkçı ve Koyuncu (2010)
57	1	1	3	4	Anket	380	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
58	2	4	1	5	Anket	231	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
59	1	1	3	1,4	Anket	404	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
60	1	1	1	5	Anket	535	2	2 - Yılmaz ve Sünbül, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği (2009)
61	1	1	1	1	Odak Grup	133	2	1

Tablo 2'den de görülebileceği üzere incelenen çalışmalar ağırlıklı makale ve bildirilerden oluşmuştur. Daha çok ülkemiz akademik dergilerinde ve sempozyum kitaplarında yayınlanan çalışmalar içinde araştırma tasarımımıza uygun olan uluslararası bir dergide yayınlanmış bir çalışmaya yer almıştır. Bildiriler arasında uluslararası organizasyonlarda yayınlananlar olsa da bu toplantıların yine ülkemiz kökenli olduğunu belirtmek gerekir. Çalışmaların içeriklerinin yerel bağlamda olmasından ötürü uluslararası literatüre dahil olmamaları normal karşılanmıştır. Çalışmalarda bir kontrol değişkeni olarak daha çok birinci ve son sınıf öğrencilerine yer verilmiştir. Böylece verilen eğitimin etkisinin kontrol edilebileceği varsayılmıştır. Ancak herhangi bir kontrol kaygısı güdülmezsizin karma araştırma tasarımlarına da rastlanılmıştır. Çalışmalarda özellikle fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu üzerine odaklanmış ve tüm bu okul türlerini kapsayan örnekler rastlanmıştır. Özellikle de işletme bölümleri ağırlıklı olmak üzere idari bilimler fakülteleri, içeriğinde girişimcilik dersinin zorunlu olduğu iki yıllık eğitim veren meslek yüksekokulları, turizm fakülteleri, eğitim fakülteleri, ziraat, veterinerlik fakülteleri, beden eğitimi yüksek okulları araştırmalara konu olmuşlardır. Araştırmalarda iki çalışma istisna olmak üzere veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Tablo 2'deki soldan yedinci sütun araştırmaların örneklem büyüklüklerini göstermektedir. Çalışmaların örneklem büyüklüğünde bir

standardın olmadığını söylemek gerekir. İstatistiki olarak asgari şartları yerine getirmek ve araştırma tasarımına uygun bir çalışma yürütmek yerine daha çok “ulaşılabilirdi kadar çok” anket toplanmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Çalışmalarda uygulanan anketlerin araştırmacılar tarafından, daha çok yüzyüze anket şeklinde gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Bunun yanında özellikle de araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formlarını, örnek kitle üzerinde kullanmadan önce bir pilot çalışmaya yer verilmesi uygulamasına yalnızca iki çalışmada rastlanılmıştır. Geliştirilen anket formları ve diğer çalışmalardan edinilen ölçekler, herhangi bir pilot çalışmaya gerek duymaksızın doğrudan örnekleme uygulanmıştır. Kullanılan ölçekler konusunda ise daha çok Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen, “üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeği”nden faydalanılmıştır. Yılmaz ve Sünbül’ün ölçeği geliştirdiği tarihten önce gerçekleştirilen çalışmalarda ise ağırlıklı olarak Koh’a (1996) ait “girişimcilik karakteristikleri” ölçeğinden faydalanıldığı tespit edilmiştir. Bunun yanında başka bilim insanlarının geliştirdiği ölçeklerin kullanıldığı halde çalışma tasarımında bundan söz etmeyen, çok sayıda çalışmaya da rastlanılmıştır. Bu duruma ilişkin olarak şunu söylemek gerekir ki, bu durum ülkemizde, özellikle de sosyal bilim araştırmalarında oldukça sık görülen bir durumdur. Ölçeklerin edinilmesi, bu konuda geliştirenlerden gerekli izinlerin alınması, geliştirilmesi, geliştirilen ölçeğin neyi, nasıl ölçmeyi amaçladığı noktasında özensiz olma ve yeterli düzeyde bilgi vermeme hatasına çok sık düşülmektedir. Bunun yanında çalışmalarda pek çok bilim insanına ait ölçeklerin kullanılmasının yanında, araştırmacıların kendi geliştirdikleri anket formlarının kullanımı da oldukça yoğundur. Ve bu geliştirilen ölçeklerde de yine yukarıda bahsi geçen benzer durumlar söz konusudur.

Tablo 3, çalışma kapsamında incelenen araştırmaların girişimcilik eğitimine ilişkin bulguları ve girişimcilik eğitimi ile öğrencilerin girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkilerin özetlenmesi için tasarlanmıştır. Tablo 3’ün soldan 3 ve 4. sütunları bu tespitleri özetlemektedir. Özellikle 4. sütunda parantez içerisindeki + / - simgeleri, eğitim ve öğrencilerin girişimcilik özellikleri arasında pozitif ya da negatif yönlü ilişkilere dair tespitleri özetlemektedir. Çalışma kapsamında ele alınan çalışmalarda üniversite eğitiminin ya da daha özelden girişimciliğe vurgu yapan eğitim tasarımlarının öğrencilerde tespit edilip edilemediğine ve girişimcilik özelliklerine olumlu ya da olumsuz etki edip etmediğine bakılmıştır. İncelenen araştırmalara hep bu soru temelinde bakılmış ve değerlendirilmiştir.

Tablo 3. İncelenen Çalışmalara İlişkin Bulgular

Çal. Kodları	Çalışmalardan Elde Edilen Bulgular	Gir. Eğitimi Bulg. (Evet-Hayır)	Girişimcilik-Eğitim arasındaki Pozitif/Negatif Yanıtı İlişkisi (Evet-Hayır)
1	Araştırma kapsamında gerçekleştirilen t testi sonuçlarına göre girişimcilik eğilimi daha yüksek öğrencilerin belirsizliğe tolerans ve kendine güven haricinde değerleri daha yüksek çıkmıştır. Bu öğrencilerin daha yüksek risk alma eğilimleri, iç kontrol, başarı ve yenilikçilik değerlerine sahip oldukları tespit edilmiştir.	H	
2	Araştırma bulgularına göre kız öğrencileri sezgisel, düzenli ve kurallara uyma eğiliminde. Erkekler ise kar amaçlı girişimcilik özellikleri sergilemektedir. Cinsiyet açısından girişimcilik eğilimleri arasında farklılık tespit edilmiştir. Kadınlar risk üstlenme konusunda daha baskın, kontrol odaklılık boyutunda erkeklerin iç kontrol odaklılığı ise daha baskındır. Kız öğrenciler başkalarının etkisinde daha fazla kalmaktadır. Erkek öğrencilerin yaratıcılık özellikleri ise daha baskın olarak tespit edilmiştir. Ayrıca yüksekökol öğrencileri daha fazla girişimcilik eğilimi içindedirler. Fakülte öğrencileri ise sabit maaşlı bir işte çalışma konusunda daha isteklidirler. Yüksekökol öğrencileri kendi işlerini kurmak noktasında daha iç kontrol odaklı olurlar.	E	
3	Araştırmada Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik seviyesi orta düzeyde bir seyir göstermektedir. Bu seviye, İİBF fakültesi için üniversite ortalamasından yüksek, tıp ve mühendislik fakültesinde ise üniversite ortalamasına yakın, eğitim fakültesinde ise üniversite ortalamasından daha düşük bir düzeydedir. Bu tablo beklenmeyen bir tablo değildir. Çünkü İİBF öğrencilerinin girişimcilik eğitimi almış kişiler olması, girişimcilik seviyelerini arttırmıştır. Demografik değişkenlerin, girişimcilik eğilimini etkilediği görülmektedir.	E	(+)
4	Araştırmada girişimcilik eğitimi alanlar ile almayanlar arasında girişimcilik öz yeterliliği açısından bir farklılık tespit edilmemiştir. Girişimcilik özelliklerini yansıtan tutumların derslere rağmen öğrencilerde oluşmadığı gözlemlenmiştir.	E	
5	Araştırmada genel itibarıyla katılımcuların yarısından fazlası eğitimin girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkarılmasında ve geliştirilmesinde olumlu katkısını kabul etmektedir. Ancak diğer katılımcuların %75 gibi büyük bir çoğunluğu eğitimin girişimcinin başarılı olmasında etken bir unsur olduğunu düşünmediğini belirtmiştir. Çalışmada girişimcilik eğitimi ile eğilimi arasındaki ilişki, örneklem sayısındaki azlıktan ötürü ispat edilemez bulunmuştur. Bulgulara göre girişimcilik eğitimi ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı ve güvenilir ilişkilere rastlanmamıştır. Ancak girişimcilik dersi alanların fırsat yaratma ve fırsatları yaratma ve fırsatları değerlendirme, başarı kazanılmasında kararlılık gibi girişimcilerde bulunması gereken özelliklere ilgili görüşe katılma oranının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada genel olarak girişimcilik eğitiminin girişimciliği olumlu etkilediği ve farkındalık yarattığı ifade edilmektedir. Ancak çalışmanın yalnızca nitel kısmı bulgularına göre girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğilimini pozitif yönde etkilemektedir.	E	
6	Araştırma bulgularına göre her iki üniversitenin de öğrencilerinin girişimcilik düzeyi beklentilerin altında çıkmıştır.	E	
7	Araştırma bulgularına göre girişimcilik dersinde elde edilen öğrenmenin öğrencilerin dersi diğer öğrencilere tavsiye etmesi üzerindeki açıklayıcılığı %41'dir. Cinsiyet açısından bir farklılaşma olmamıştır. Yaş açısından ise düşünsel yönelim faktörü açısından farklılaşma olmuştur. Ortalama gelir ve aile mesleği açısından da farklılaşma olmamıştır. Ancak öğrencilerin okudukları sınıf değerlendirmelerinde kavramsal öğrenme faktöründe farklılık ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak verilen girişimcilik derslerinin öğrencilerin inovatif bir iş fikrine ulaşmaya katkı verdiği söylenebilir.	E	(+)
8	Araştırma bulgularına göre öğrenciler girişimci olmak için eğitim gerekip gerekmediği hakkındaki soruya %57 evet %10 hayır ve %33 kısmen cevabını vermiştir. Öğrencilerin %92'si girişimcilik derslerinin ilgilerini çektiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %54'ü eğitim aldıkları programın kişiye girişimcilik katkısı sağladığını, %33'ü bunun kısmen olduğunu ve %13'ü ise hayır yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerin %85'i girişimcilğe yönelik derslerin artması gerektiğini ifade etmişlerdir.	E	(+)
9	Araştırma bulgularına göre öğrencilerin genel girişimcilik düzeyi 3,2371 çıkmıştır. Araştırmacıya göre bu düzey öğrencilerin girişimcilik özelliğine sahip olduklarını ifade etmektedir. Araştırmaya göre ileride girişimci olmak isteyen öğrencilerin başarı ihtiyacı, risk alma eğilimi, kendine güven ve yenilikçilik özelliklerine sahip oldukları ortaya çıkmış. Girişimcilik eğiliminde bölümler, sınıflar arasında farklılık var mı diye bakılmış ve yalnızca sınıflar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.	E	(-)

10	<i>Araştırmaya katılan öğrencilerin %66,2'si kendi işini kurmak istediğini belirtmiştir. Çalışmada okunulan bölümler açısından ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Diğer araştırmaların sonuçlarına ters olarak bu araştırma özelinde orman fakültelerinde erkek öğrencilerin girişimci eğitimi bağlamında işlerini kurma öncelikleri daha yüksek olarak tespit edilmiştir.</i>	E	
11	<i>Araştırmada öğrencilerin girişimcilik eğitimi almalarına rağmen kendi işini kurmak gibi bir çabaya girişmediği ve ağırlıklı olarak mezun olunca kendi işini kurup girişimci olmayı istemediği gözlenmiştir.</i>	E	
12	<i>Araştırma, Schwartz'ın değerler çalışması üzerinden geliştirilmiştir. Değer sistemi ve girişimcilik ilişkisi üzerine tasarlanmış bir çalışmadır. Cinsiyet değişkeni bağlamında erkekler kadınlara göre daha girişimci niyetinde çıkmışlardır. Ancak baba mesleği, öğrenci başarı değişkenleri açısından girişimcilik niyeti bağlamında bir farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca bu araştırmaya göre gelir seviyesi yükseldikçe öğrencilerin girişimcilik niyeti de yükselmekte olduğu şeklinde bulgu elde edilmiştir. Sosyo demografik değişkenler açısından incelendiğinde, sadece cinsiyet ve gelir değişkeni açısından girişimcilik niyetleri arasındaki fark anlamlı bulunmuştur.</i>	H	
13	<i>Araştırma bulgularında 4. sınıf öğrencilerinin 1. Sınıflara göre girişimcilik hislerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç alınan eğitimin pozitif etkisi olarak yorumlanmıştır. Çalışmada; "işletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin risk alma eğilimleri artmaktadır", "işletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin belirsizliğe toleransları artmaktadır" ve "işletme eğitimi alan öğrencilerin kendilerine güvenleri gelişmektedir" hipotezleri doğrulanmıştır. Özellikle de 4. sınıf öğrencilerinin bu üç boyut açısından çok daha yüksek değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç işletme bölümünde verilen eğitimin öğrencilerin bazı girişimcilik hisleri üzerinde olumlu katkıda bulunduğu şeklinde yorumlanmıştır.</i>	E	(+)
14	<i>Araştırmada kız ve erkek öğrencilerin atılganlık ve girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Öğrencilerin yaşları arttıkça atılganlık ve girişimcilik düzeyleri artmaktadır.</i>	H	
15	<i>Araştırma bulgularına göre işletme eğitimi kız öğrenciler üzerinde daha fazla etki yaratmaktadır. Zira eğitim her iki grubun da girişimcilik niyetini etkilerken kız öğrencilerde yaşanan değişim daha kuvvetlidir. Kızlarda normal koşullarda %19,1 oranında bağımsız çalışma isteği hâkimken eğitim sonrası bu oran %60,6'ya yükselmektedir. Ancak araştırma göstermektedir ki erkekler kız öğrencilere göre kendi başlarına iş teşebbüsünde bulunmak açısından daha isteklidirler. Araştırmaya göre devlet ve vakıf üniversitelerinde okuyan öğrenciler arasında hem işletme eğitimi öncesi hem de sonrasında istatistiksel olarak fark bulunamamıştır. İşletme eğitimi öncesi girişimci niteliklerinin varlığı ile işletme eğitimi sonrası girişimci niteliklerinin varlığı arasında %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak fark olduğu saptanmıştır. Eğitim öncesinde girişimci niteliklerinin kendisindeki varlığına ilişkin yargısını belirten öğrencilerin %80,1'i ortalamanın altında iken, işletme eğitimi sonrasında %49'a düşmektedir. Yine eğitim öncesinde girişimci niteliklerinin kendisindeki varlığına ilişkin yargısını belirten öğrencilerin %19,9'u ortalamanın üzerinde iken, işletme eğitimi sonrası bu oran %51'e yükselmektedir. Öğrencilerin yargıları dikkate alındığında elde edilen bu sonuç, işletme eğitiminin girişimci niteliklerini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır.</i>	E	(+)
16	<i>Araştırmada girişimciliği olumlu yönde ölçmeye çalışan sorulara verilen cevapları karşılaştığımızda, işletme bölümü ve FEF öğrencileri arasında 11 sorunun 4'ünde farklılığa rastlanmıştır. İki öğrenci grubu arasında girişimcilik eğilimi açısından bir farklılık tespit edilmemiştir. 7 soruda da t değeri negatiftir; Yani FEF öğrencileri, işletme bölümü öğrencilerinden daha çok girişimci hislere sahiptir. Her iki grubun değerleri arasında çok küçük farklılıklar bulunmaktadır. Soruların yüksek bir kısmında, işletme bölümü öğrencilerinin daha yüksek oranda önerilen fikre katıldıkları görülmektedir. Yani işletme bölümü birinci sınıf öğrencileri, FEF öğrencilerinden daha fazla oranda olumsuz girişimci düşüncelere sahiptir. İşletme öğrencileri Fen Edebiyat öğrencilerine göre daha fazla girişimcilik eğitimi alsalar da bu durum onları girişimcilik özelliklerine yansımamıştır. Alınan eğitim sonucunda işletme bölümü son sınıf öğrencileri, diğer etkenler her iki grubu eşit oranda etkilediği varsayımıyla, aldıkları işletme eğitimi sonrasında daha fazla girişimci düşünceye sahip olmuşlardır. Fen Edebiyat öğrencilerinde birinci ve sonuncu sınıflar arasında girişimcilik eğitimi almış olsalar bile girişimcilikle ilgili bir farklılık oluşmamıştır. Fen Edebiyat öğrencileri kendi işini kurmak ve çok para kazanmak düşüncesine pek sıcak bakmamaktadırlar. Bu durum alana ilgili eğitim alınsa da değişmemektedir. Girişimcilik konusunda bir hayal kurma eğiliminde bile değillerdir. Sabit geliri işlere eğilim daha fazladır. Son sınıf öğrenciler arasında girişimcilik eğitimi almış olmakla almamış olmak arasında girişimcilik eğilimleri açısından ciddi bir farklılık vardır. İşletme öğrencileri girişimcilik için gereken isteğe fazlasıyla sahiptirler.</i>	E	
17	<i>Araştırmada elde edilen bulgulara göre erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahiptir. Öğrencilerin girişimcilik eğitimi almaları ile</i>	E	

	<i>sahip oldukları girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Girişimcilik eğilimi ile kişilik faktörlerinden yaratıcı olma ve başarıya ihtiyacı faktörleri arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.</i>		
18	<i>Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğunun girişimcilik eğitimine başlamak için yeterli düzeyde "girişimcilik yeteneğine" sahip olduğu tespit edilmiştir. Girişimcilik eğitimi alanların girişimcilik puanları diğerlerine göre daha yüksek çıkmıştır. Girişimcilik yetenek puanları ile öğrencilerin; girişimcilik eğitimi alma durumları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur.</i>	E	(+)
19	<i>Araştırmanın yürütüldüğü lisans ve ön lisans eğitim kurumlarında girişimcilik eğitimi ile ilgili duyurulmuş yüksek olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet bakımından da "gelecekte girişimci olma" eğiliminin de erkeklerde bayanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.</i>	E	
20	<i>Araştırmada girişimcilik dersi alanların %69,5 i mezuniyet sonrasında kendi işini kurmak isterken bu dersi almayanlarda bu oran %60 olarak tespit edilmiştir. Hem bu dersi alanlarda hem de almayanlarda risk alma eğilimi yüksek çıkmıştır. Erkek öğrenciler arasında risk alma eğilimi kızlara göre daha fazla çıkmıştır. Mezuniyet sonrası kariyere ilişkin bulgular da ilginçtir. Kamu üniversitesi öğrencileri kariyer tercihinde daha çok devlete yakınken vakıf üniversitesi öğrencileri ise özel sektöre yakın olarak tespit edilmiştir. Ancak girişimcilik dersi alanlarda devlette kariyer azalmaktadır. Ayrıca baba mesleği de ortaya çıkan bulguları etkileyen bir değişken olarak ortaya çıkmaktadır. Baba mesleği özel sektör olan öğrencilerin risk almayı daha yüksek oranda benimsedikleri görülmüştür.</i>	E	(+)
21	<i>Araştırmada kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında ilişki tespit edilmiştir. Girişimcilik unsurlarının kişilik özellikleri üzerinden açıklanabilmesi eğitimin etkisinin az olduğu yönünde bir çağrışım yapmaktadır.</i>	H	
22	<i>Araştırmaya katılanlardan Kars'ta eğitim görenler içinde girişim faaliyetlerinde bulunanların oranı %31,7 iken, Kırıkkale'de %21,7'dir. Kars'ta öğrenim gören öğrenciler, kendine güven, yenilik, başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma konularında Kırıkkale'li öğrencilere göre daha başarılı çıkarken belirsizliğe tolerans boyutunda ise Kırıkkale'li öğrenciler arasında daha üstündür. Cinsiyet açısından erkekler ve kadınlar arasında sadece belirsizliğe karşı tolerans boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kars'ta ise cinsiyet değişkeni açısından hiç farklılık bulunmamaktadır. Kırıkkale 'de ise erkekler, kızlara göre bu boyutta daha başarılı olarak tespit edilmişlerdir. Yaş değişkeni açısından ise; yenilik, başarıya ihtiyacı ve risk alma boyutlarında farklı yaşlardaki öğrencileri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. 22 yaşından küçükler ile diğer yaş grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kars'ta daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunanlar ile bulunmayanlar arasında belirsizliğe karşı tolerans boyutunda farklılık tespit edilmiştir.</i>	H	
23	<i>Araştırma bulgularına göre öğrencilerin cinsiyetleri ile eğitim sonrası girişimci olmak arzuları arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Cinsiyet, unsurunun girişimci olmayı etkilemediği tespit edilmiştir. Bulgulara göre öğrencilerin gelecekte işlerini kurmak istemeleri ile ebeveynlerinin çalışma alanları arasında ilişki tespit edilmiştir. Ebeveynleri özel sektörde ya da serbest meslekte olan öğrencilerin gelecekte girişimci olmak istekleri, aileleri memur olanlara göre daha fazladır. Son olarak öğrencileri ileride girişimciliği bir kariyer alanı olarak seçmeleri ile aldıkları üniversite eğitimi arasında bir ilişki aranmış ve bu bağlantı tespit edilememiştir. Araştırmacıya göre kişinin aldığı eğitim onun girişimci olması sonucuna etki etmemektedir. Esas etkenler eğitim dışı noktalardan olmaktadır. Kişisel özellikler, toplumsal ve ekonomik koşullar vb.</i>	E	
24	<i>Araştırmada elde edilen bulgulara göre girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine olumlu bir etki yaptığı tespit edilmiştir. Ancak sosyal ve teknik programlarda okuyanlar arasında girişimcilik eğitiminin eğitime etkisi anlamında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Çalışmada, girişimcilik eğitimi alanlarla almayanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada 5 üzerinden ortalama olarak ifade edilen girişimcilik eğilimlerine göre eğitim alanların ortalaması %3,68 iken almayanların ortalaması %3,03 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca kariyer hedefi ile girişimcilik eğilimi arasında da anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Çalışmada ebeveynlerin çalışma durumu ile öğrencilerin girişimcilik eğilimi arasında ise ilişki tespit edilememiştir. Ayrıca cinsiyet, okunan bölüm, ailedeki çocuk sırası, babanın çalışma durumu gibi değişkenler bağlamında girişimcilik eğilimi açısından bir farklılık tespit edilmemiştir. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi sonucunda Düzce Üniversitesinde verilmekte olan girişimcilik derslerinin öğrenciler tarafından olumlu yönde değerlendirildiği ve girişimcilik derslerinin girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkmasında etkili bir unsur olarak algılandığı görülmektedir.</i>	E	(+)
25	<i>Araştırma bulgularına göre erkek öğrencilerin beklenmedik zorluklarla baş etme yetenekleri kız öğrencilerden daha yüksektir. Diğer, yeni ürün ve pazar fırsatları</i>	H	

	geliştirmek, yatırımcılarla ilişki başlatmak, temel amacı tanımlamak, beklenmedik zorluklarla baş etmek, temel insan kaynaklarını geliştirmek gibi boyutlarda ise bir farklılığa rastlanmamıştır. Sonuç olarak cinsiyet bağlamında tek boyut bağlamında farklılık tespit edilmiş ve bu da erkek ve kız öğrenciler arasında girişimcilik eğitimi açısından farklılık vardır demeye yetmemiştir.		
26	Araştırmada ön lisans ve lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri, girişimciliğin alt boyutları olarak risk alma, fırsatları değerlendirme, liderlik yönlü, gelecek odaklı, kararlılık ve dış etkenlere karşı bireysel güç olarak altı boyuttan oluşmuştur. Farklı okulları içine alacak şekilde tasarlanan araştırmada ön lisans öğrencilerinin girişimcilik ilgileri ortalamasının, lisans öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak lisans öğrencilerinin ön lisans öğrencilerine göre daha devlet odaklı olmaları ve/veya özel sektörde iş bulma olanaklarının daha yüksek olma olasılığının olduğu düşünülmüştür. Ön lisans öğrencilerinin girişimcilik ilgileri gönüllülüğe değil, zorunluluğa bağlanmıştır. Salihi MYO öğrencilerinin girişimcilik ilgileri ortalamalarının en yüksek, işletmecilik alanında eğitim veren Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu'nun ikinci, Fen Edebiyat Fakültesinden Matematik bölümü öğrencilerinin ortalamalarının ise en düşük çıkması yine beklenen bir durum olmuştur.	E	(-)
27	Araştırma bulgularına göre öğrencilerin sınıflarının farklı olmasının girişimci eğilimler üzerinde bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Anova testine ek olarak Tukey testi sonuçlarına göre ise kendine güven, yenilikçilik, kontrol odağı, risk alma faktörlerinde 1 ve 4. sınıflar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.	E	(+)
28	Elde edilen bulgulara göre cinsiyet ile kendi işini kurma tercihi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Kendi işini kurma oranı erkeklerde %55 ile kız öğrencilere göre %21 daha yüksektir. Öğrenciler arasında girişimci olmak yerine kamuda çalışmayı arzulayanlar, kamudaki gelir garantisini öne sürmektedirler.	H	
29	Öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerinde ailenin etkisi tespit edilmiştir. Ailesinde baba ya da başka birinin girişimci olması ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Ailenin geliri ile öğrencinin girişimcilik eğilimi arasında ise ilişki tespit edilmemiştir. Ancak ilişki olmasa da ailenin geliri arttıkça gelecekte işlerini kurmak isteyenlerin oranı da artmaktadır. Ayrıca öğrencinin kendisinde girişimci bir kişilik görmesi ile aldığı kararlarda ailenin etkisi arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Çalışmaya göre öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri ile eğitimin kaçınıcı sınıfında olduğu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ancak ilginç olan öğrenci birinci sınıfta iken kendini daha yüksek oranlarda girişimci kişiliğe sahip görür ve gelecekte işlerini kurmayı düşünürlerken sınıflar ilerledikçe bu oranlar azalmaktadır. Dördüncü sınıfta bu oranlar tekrar bir nebze de olsa artmaktadır. Enteresan biçimde öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri ile girişimcilik dersi almaları arasında ilişki tespit edilememiştir. Benzer durum gelecekte işlerini kurma niyetleri ile alına girişimcilik dersleri ilişkisinde de çıkmakta ve arada anlamlı bir ilişki çıkmamaktadır. Bu bulgular örneklem bağlamında üniversite eğitiminin öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerinde dikkate değer bir rol oynamadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.	E	(+/-)
30	Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin yenilik özellikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yenilikçi bir yapıya sahiptirler. Bunun dışında öğrencilerin aylık gelirleri ile yenilik, kendine güven, risk alma, dışa açıklık, başarıya inanma özellikleri arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ancak öğrencilerin aylık gelirleri ile fırsatçılık özelliği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.	H	
31	Elde edilen bulgularda, çalışan öğrencilerin daha yüksek girişimcilik eğilimi gösterdiği, girişimcilik eğilimi ile bireysel değerlerden güç ve başarı arasında ilişki olduğu, çalışan öğrencilerin çalışmayanlara göre daha fazla girişimcilik eğilimi gösterdiği, bir doğu iline gelerek İİBF okuyor olmalarının onları girişimcilik açısından uyardığı tespit edilmiştir.	H	
32	Araştırma bulgularına göre "Finansal Yönetim ve Girişimcilik" dersini alan öğrencileri ile bu dersi almayan öğrenciler arasında girişimcilik eğilimleri açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Buna rağmen öğrencilerin kullanılan ölçek bağlamında "yüksek girişimcilik" düzeyinde oldukları belirlenmiştir.	E	
33	Araştırma bulgularına göre ailesinde girişimci olan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin "çok yüksek", bulunmayan öğrencilerin ise "orta düzeyde" olduğu gözlenmiştir. Vakıf Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin kamu üniversitesinde eğitim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer hipoteze uygun olarak iş deneyimine sahip olmayan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin iş deneyimine sahip olanlara göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ortaya çıkan medyan değerleri birbirinden çok farklı olmasa da iş deneyimi olmayanların değeri "çok yüksek" iken iş deneyimi olanların ise "yüksek" olarak tespit edilmiştir.	E	(+)

34	<i>Araştırmada birinci sınıf öğrencilerinin risk alma eğilimleri ikinci sınıflardan daha yüksek bulunmuştur. Yine birinci sınıfların kontrol odağı ortalamaları ikinci sınıf öğrencilerinden daha yüksektir. Bu durum araştırmacı tarafından verilen eğitimin girişimci hisleri ve potansiyeli geliştirme yönünde etki yaratmadığı şeklinde yorumlanmıştır. Ayrıca verilen eğitimin iki yıllık olmasının da öğrencinin gelişimi için yeterli bir zamansal evre ortaya koymadığı belirtilmiştir.</i>	E	(-)
35	<i>Araştırma bulgularına göre öğrencilerin girişimci kişiliğe sahip olmalarında ailenin önemli rolü bulunmaktadır. Anne-babanın mesleği bu konuda çok belirleyici denilmektedir. Ancak ailede anne bağlamında memur ve serbest çalışanlar arasında girişimci kişilik özellikleri bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu noktada Baba mesleği de boyutlar açısından bir etki yaratmamıştır. Girişimcilik eğitimi alanlar ve almayanlar açısından ise; İktisat, kamu, maliye ve ekonometri açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İşletme ve ÇEKO (Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri) öğrencileri arasında istatistik olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. İşletme bölümünde girişimcilik eğitimi alanlar ile almayanlar arasında, yenilikçilik ve kendine güven konusunda daha yüksek ortalamalar tespit görülmüştür. ÇEKO'da ise girişimcilik dersi alanlar, almayanlara göre yenilikçilik ve belirsizliğe tolerans noktasında daha yüksek ortalamalara sahip çıkmışlardır. Bölüm ayrımı yapmaksızın girişimcilik eğitimi alanlar ve almayanlar arasında bir farka bakıldığında ise gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.</i>	E	(+)
36	<i>Araştırmada işletme eğitimi almış ve almamış öğrencilerin girişimcilik özellikleri karşılaştırılmıştır. Çalışma ile "liderlik özellikleri", "risk üstlenmek", "sorumluluk almaktan kaçınmam" gibi ifadeler bağlamında ders alanlar ve almayanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Yine bu boyutlar bağlamında kız ve erkek öğrenciler arasında da farklılık tespit edilmiş. Öğrenciler kendi işlerini kurmayı arzularken girişimcilik özellikleri olan risk üstlenme, sorumluluktan kaçınmayan, takım çalışmasına yatkın olmak, lider özelliklere sahip olmak, kolay iletişim kurabilmek, insanları yönetmeyi seven bireyler olarak kendilerini tanımlamamaktadırlar. Öğrencileri kendilerini, daha garanti işlerde çalışmayı, buna bağlı olarak daha düşük gelirlere sahip olmayı isteyen, belirli çalışma saatlerinin olmasını isteyen bireyler olarak tanımlamışlardır.</i>	E	(+)
37	<i>Araştırmanın analizinde parametrik olmayan testler uygulanmıştır. Elde edilen bulgularda işletme ve iktisat bölümlerinin 3. ve 4. sınıftaki öğrencilerinin eğitim hayatlarında aldıkları muhasebe ve finansman derslerinin girişimcilik faaliyetleri için yeterli olmadığı tespit edilmiştir. İşletme bölümü öğrencileri bu konuda daha olumlu görüşler bildirerek, girişimcilğe yönelik bir eğitim aldıklarını daha yoğun ifade ederken iktisat bölümü öğrencileri ise aldıkları eğitimin bu konuda daha yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Genel olarak bakıldığında girişimcilik temelli bir muhasebe ve finansman derslerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Sınıflar arası bulgular değerlendirildiğinde ise 3. sınıfların verilen dersleri daha yüksek düzeyde yeterli gördükleri tespit edilmiştir. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre girişimci olmak için gerekli olan özelliklere daha yüksek oranda sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca ailesinde girişimci olanların girişimcilik konusunda daha eğilimli olarak tespit edilmişlerdir. Sonuç olarak işletme öğrencileri biraz da doğal bir sonuç olarak aldıkları muhasebe ve finansman derslerini girişimcilik açısından daha yeterli görmüşlerdir.</i>	E	(+)
38	<i>Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %35'lik kısmı mezuniyet sonrası kendi işlerini yapmak istemektedirler. Araştırmada cinsiyet açısından girişimcilik eğilimleri arasında bir farklılık bulunmamıştır. Araştırmacı genelde diğer araştırmalarda kadınların girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olarak tespit edildiğini iddia etmiştir. Ancak araştırmada kız öğrencilerin daha dışa dönük oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca bu örnek üzerinden, girişimcilik dersi alanlar ile almayanlar arasında girişimcilik eğilimi açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ayrıca araştırmacı, pazarlama programı öğrencilerinin dışa dönüklük açısından daha öncü olduklarını tespit etmiştir (Halkla ilişkiler öğrencilerinden).</i>	E	
39	<i>Araştırmada öğrencilerin astrolojik burçları üzerinden analizler yapılmıştır. Tüm burçlarda yenilikçilik en önemli girişimcilik özelliği olarak değerlendirilmiştir. Boğa, oğlak ve yengeç burçları için "cesaret" boyutu da öne çıkmıştır. Hem kız hem de erkek öğrencileri için girişimcilik konusunda en önemli konu "sermaye" olarak ortaya çıkmıştır. Cinsiyete göre girişimcilik için "hangisi kilit konumdaki beceri değildir?" sorusuna hem kız hem de erkek öğrencilerin %59'u, "tek başına işletmenin işlerini yürütmek" cevabını vermişlerdir. Pazarlama ve satış ise en kilit beceriler olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin %52'si on yıl sonrasının planlarını yaptığını iddia ederken, kısa vadeli plan yaptıklarını ifade edenlerin oranı %24 olarak belirlenmiştir. Öğrenciler arasında "uzun vadeli planlarım var ama nasıl yapacağımı bilmiyorum" diyenler %17'dir. Öğrencilerin %7'si ise bu soruya "günlük yaşarım" cevabı vermiştir.</i>	H	
40	<i>Araştırmaya göre herhangi bir girişimcilik dersi almamış kız ve erkek öğrencilere yöneltilen öğrencilere yöneltilen ilk beş açık uçlu soruya verilen yanıtlar</i>	E	(+)

	<p><i>ilginçtir. Zira araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin hiçbiri açık uçlu, "girişimcilik ne demektir?" ve "girişimcilik tanımını yazınız" sorularına yanıt verememiştir. Örneklem içinde 576 öğrenciden sadece üçü girişimcilik hakkında bir kitap aldıklarını ancak "daha ellerine ulaşmadığım" belirtmişlerdir... Öğrencilerin içindeki "Türkiye'nin genç ve gündemdeki girişimcisi kimdir?" sorusuna %56 oranında Acun Ilıcak, %24 oranında ise Ali Ağaoğlu yanıtı alınmıştır. Girişimcilik anketi sonuçlarına göre ise ankete katılanların %50'si girişimcilik sınırı altı olarak ifade edilen puanın altında puan almışlardır. Katılanların %10'u girişimcilik düzeyinde öğrenci ve %40'lık kısmı ise potansiyel girişimci öğrenci olarak tespit edilmiştir. Eğer girişimcilik eğitimi yoksa girişimcilik konusunda farkındalığın da oluşmadığı tespit edilmiştir.</i></p>		
41	<p><i>Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %87'si bir kariyer planına sahip şeklinde tespit edilmiştir. Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri orta ağırlıklı olarak tespit edilmiştir (0,3240). Öğrencilerin %53,8'i Kamu sektörünü, %35,9'u özel sektörü ve %10,2'si ise kendi işini kurmayı tercih edeceklerini açıklamışlardır. Çalışmaya göre bir kariyer planı olduğunu ifade edenler ile etmeyenler arasında girişimcilik eğilimi açısından herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca kariyer planı olarak kamu, özel ya da kendi işini kurmak gibi kariyer tercihleri olduğunu ifade edenler arasında da girişimcilik eğilimlerinin düzeyi açısından bir farklılık tespit edilememiştir. Kız ve erkek öğrenciler arasında girişimcilik eğilimleri açısından farklılık tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin ortalaması erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Ayrıca birinci ve ikinci eğitim öğrencisi olmanın girişimcilik eğilimleri açısından anlamlı fark yaratan bir etken olmadığı tespit edilmiştir. Yaşları 21 ve üzeri öğrencilerin girişimcilik eğilimi ortalamaları daha yüksektir. Son olarak öğrencilerin 1. ya da 2. sınıf olması da girişimcilik eğilimi ortalamalarını etkilememiştir.</i></p>	E	
42	<p><i>Araştırmada elde edilen bulgular; girişimcilik düzeyleri ile yaş değişkeni arasında yaşlar arası bir farklılık tespit edilmemiştir; Cinsiyet ve girişimcilik düzeyi arasında farklılık tespit edilmemiştir; Öğrenim görülen MYO ile girişimcilik düzeyi arasında bir ilişki yoktur. Okullar arasında farklılık oluşmamıştır; Girişimcilik düzeyi ile okunulan sınıf arasında ilişki ve dolayısıyla farklılık yoktur. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ve aldıkları girişimcilik dersleri değişkeni arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Girişimcilik ders alan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Ve son olarak öğrenim görülen bölümler ile girişimcilik düzeyleri arasında herhangi bir ilişki tespit edilememiştir. Eğitim alınan bölümün girişimcilik düzeyi açısından bir farklılık yaratmadığı tespit edilmiştir.</i></p>	E	(+)
43	<p><i>Araştırmada elde edilen bulgulara göre çalışmaya katılan öğrencilerin girişimcilik eğilimi sergiledikleri tespit edilmiştir. Korelasyon analizi sonuçlarına göre girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik özelliklerinden risk alma, başarıya ihtiyacı duyma, kontrol odağı, belirsizliğe tolerans faktörleri arasında pozitif, orta düzeyde anlamlı, yenilikçilik ve kendine güven girişimci kişilik özellikleri ile ise pozitif düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Regresyon analizi sonuçlarına göre ise kişilik özelliklerinden güven faktörü hariç diğer faktörlerin girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Kontrol odağının girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisinin sebebi olarak, turizm otelcilik okuyan öğrencilerin aldıkları meslek derslerini uygulamalı görmeleri ve "kendilerine güven" geliştirmeleri görülmüştür. Öğrencilerin, yaptıklarının sonuçlarını uygulamalı dersler vasıtasıyla görebilmelerinin bu farkı yarattığı düşünülmüştür.</i></p>	E	(+)
44	<p><i>Araştırma ile çalışmaya katılan öğrencilerin %51,5'nin kamuda bir kariyer istediği, %48,5'lik kısmının ise sağlık ve hizmet sektöründe girişimci olmayı arzuladıkları tespit edilmiştir. Çalışmada az farklılıklarla her iki üniversite öğrencilerinin verdikleri yanıtların benzer çıktığı görülmüştür. Örneğin kariyer faktörü ortalaması Kırklareli'nde 1,81 iken Batı Karadeniz Üniversitelerinde 1,78 çıkmıştır. Çalışma bağlamında ele alınan kariyer, özgüven ve hurs faktörleri bağlamında bölgelere göre farklılık tespit edilmemiştir. Öğrenciler bağlamında farklı üniversitelerde öğrenim görüyor olmanın girişimcilik bakış açısından farklılık yaratmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde cinsiyet unsurunun girişimcilik bakış açısında farklılık yaratmadığı görülmüştür. Çalışmada öğrencilerin özgüven olarak yüksek çıkmalarına rağmen kamuda kariyer istemeleri ilginçtir.</i></p>	E	
45	<p><i>Öğrenciler girişimcilerden öğrenilen bilgilerle geliştirilen girişimcilerin özellikleri önermelerine katılmakla birlikte, girişimcilik dersi veren akademisyenlerin daha yeterli düzeyde olmasını, derslerin girişimci özellik kazandırmaya yönelik olmasını, derslere başarılı girişimcilerin davet edilmesini beklemektedirler.</i></p>	E	
46	<p><i>Araştırmaya göre girişimcilik niyetlenme erkek ve kız öğrencileri arasında %37,5-%36 düzeyindedir. Aralarında bir fark yoktur. Çalışma bulgularına göre girişimcilik dersleri öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini algılarını etkilemekte ve bu yönde kariyer yapmaları için destekleyici olmaktadır.</i></p>	E	(+)
47	<p><i>Araştırmada mezuniyet sonrası kendi işini kurmak isteyenlerin oranı %35,3 olarak tespit edilmiştir. Çalışmada girişimcilik eğitimi alanlar ile almayanlar</i></p>	E	

	<i>arasında girişimcilik eğitimi açısından fark bulunmamıştır. Alınan girişimcilik eğitiminin, girişimcilik eğilimine bir katkı vermediği tespit edilmiştir. Yapılan çalışma ile girişimcilik eğitimi alanlarla almayanlar arasında girişimcilik eğilimi açısından bir fark olmadığı bulunmuştur. Ancak yapılan regresyon analizinde her bir eğitim elementinin, diğer eğitim elementlerini kısmen de olsa etkilediği bulunmuştur. Diğer bir deyişle, öğrencilerin araştırmada vurguladıkları eğitim faktörlerinin, eğitim sürecinde dikkate alınmasının girişimcilik eğilimini kısmen de olsa etkileyeceği tespit edilmiştir.</i>		
48	<i>Araştırmada ilk olarak girişimcilik dersi alanlar ve almayanlara girişimcilik kariyerine yönelim açısından bakılmıştır. Bu çalışma sonucunda girişimcilik dersi alanlarda girişimcilik kariyerine yönelim %57,7, özel sektör %21,15 ve kamu %21,15 çıkmıştır. Almayanlarda ise Girişimcilik %31,7 Kamu %53,66 ve özel %14,64 çıkmıştır. Kızlar, erkek öğrencilere göre girişimcilik kariyerine daha yüksek oranda yönelmektedirler. Girişimcilik dersi alanlarda kız öğrencilerde girişimcilik kariyerine yönelme %60 iken erkeklerde %40 olarak tespit edilmiştir.</i>	E	(+)
49	<i>Araştırmada cinsiyetin, başarıya ihtiyacı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizlik toleransı, kendine güven ve yenilikçilik boyutlarında ise anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Öğrenci ailelerinin ekonomik durumları ile sadece kendine güven boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.</i>	H	
50	<i>İki farklı üniversitede yürütülen araştırmada öğrencilerin ÇÜ'de %8'i, ADÜ'de %15,2'si "ileride kendi işlerini kurmak" istediklerini belirtmişlerdir. Üniversitelerde daha önce girişimcilik dersi alanların oranı %10,9 olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin önemli bir kısmı eğer gerekli eğitim ve maddi destek görürlerse kendi işlerini kurmak istediklerini belirtmişlerdir (%85). Destekle birlikte kendi işini kurarım diyenlerin oranı ADÜ'de ÇÜ'den daha yüksektir.</i>	E	(+)
51	<i>Araştırmada alınan eğitim alanına göre girişimcilik niyetleri arasındaki farklılıklar, girişimciliğe yönelik tutum, girişimciliğe yönelik imkânlar, algılanan destekleyici faktörler, alt boyutlarında, fen bilimleri alanında eğitim görenlerin eğitim bilimleri ve sağlık bilimleri alanlarında eğitim görenlere göre daha katılımcı görüş bildirmiş olmalarından kaynaklanmıştır. Algılanan üniversite çevresi risk alma ve değişim eğilimi ve algılanan eğitsel faktörler alt boyutlarında bölümler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.</i>	E	(+)
52	<i>Araştırma bulgularına göre Turizm öğrencilerinin çok büyük bir kısmının gelecekte kendi işlerini kurmak istedikleri tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında "kararlılık" ve "yenilikçilik" boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ancak tüm girişimci kişilik özellikleri boyutlarında kadınların erkeklere oranla bir adım önde oldukları tespit edilmiştir. İstatistiki olarak anlamlı farklılıklar olmasa da aritmetik olarak kadınlar erkeklere göre daha yüksek ortalamalara sahip çıkmışlardır. Bu sebeple araştırmacı, "kadınların girişimci özellikler bakımından erkeklerden daha önde oldukları" tespitini yapmıştır; Ön lisans ve lisans öğrencileri arasında "başarıya arzusu" ve "kararlılık" boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ön lisans öğrencilerinin lisans öğrencilerine oranla başarıya arzusu boyutunda daha fazla güdüye sahip oldukları ve daha kararlı bir kişilik özelliğine sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu durum yabancı literatürde de tespit edilen bir durum olarak ilginçtir. Daha düşük seviyede eğitim, MYO öğrencileri açısından daha motive edici bir durum yaratmaktadır. Çalışmada "öğrenim görülen sınıf açısından farklılık var mı?" diye bakıldığında ise, "başarıya arzusu" ve "kararlılık" boyutlarında yine gruplar arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Başarıya ihtiyacına en fazla sahip olan grup 2. sınıflar, en düşük gruplar ise 4. sınıflar olarak tespit edilmiştir. Öğrenim hayatının sonuna doğru girişimcilik eğiliminin azalması enteresan bir sonuç olarak literatürle de ters düşmektedir.</i>	E	(-)
53	<i>Çalışmaya göre erkek öğrencilerde "yüksek girişimcilik" düzeyi tespit edilmiş olmakla birlikte istatistiki olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Yaş grupları açısından da girişimcilik düzeyi açısından bir farklılık tespit edilmemiştir. Çalışmaya katılan öğrencinin ailesinde kaç çocuk olduğu değişkeni girişimcilik düzeyi açısından bir farklılık yaratmamıştır. Öğrencinin ailesinin ikamet ettiği yer girişimcilik düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmamıştır. Ancak okunulan bölüme göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre MYO bünyesindeki bankacılık ve sigortacılık bölümü en girişimcilik düzeyi sahip olarak çıkmıştır. Bu bölümü sırasıyla büro yönetimi, dış ticaret ve son olarak da işletme yönetimi bölümü takip etmiştir. Ancak işin ilginç tarafı işletme yönetimi ve dış ticaret bölümünde girişimcilik dersi öğrenciler tarafından alınırken, bankacılık ve sigortacılık ile büro yönetimi bölümleri bu dersleri almamaktadırlar. Ancak bu noktada belirtilmesi gereken; Bankacılık ve sigortacılık bölümünün sınavsız olarak öğrenci almadığı, merkezi yerleştirme ile öğrenci kabul ettiğidir.</i>	E	(+)
54	<i>Araştırmada üçüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ortalaması, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Araştırma bulgularında öğrencilerin; yaş, kardeş sayısı, babanın çalıştığı sektör, 1 milyon TL'yi</i>	E	(+)

	<i>kullanma alanı ve daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunma değişkenleri ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Kariyer planları, iş tecrübesi, girişimcilik eğitimi alma değişkenlerine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında farklılık tespit edilmiştir.</i>		
55	<i>Mersin Üniversitesi İİBF’de okuyan öğrencilerin girişimcilik niyetleri ile ailesel faktörler arasında ilişki olup olmadığını inceleyen bu çalışmada, girişimci kişiliğe sahip olduğunu düşünen öğrenciler ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ailede ve yakın çevrede girişimci olması ile öğrencilerin girişimcilik niyetleri arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.</i>	H	
56	<i>Araştırmada mesleki girişimcilik skorları ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilirken diğer demografik unsurlarla ilişki tespit edilememiştir (cinsiyet, yaş, aile nüfusu, anne ve babanın eğitim düzeyi ve mesleki durumu). Veterinerlik fakültesi öğrencileri “mesleki girişimcilik” konusunda verilen eğitimi yetersiz gördüklerini belirtmişlerdir. Bu çalışmada ortalama girişimcilik skoru 25,93 bulunmuştur (Min 9, max 36). Öğrencilerin %64’nün “kendini kurma” düşüncesinde olduğu belirlenmiştir. Kendi işini kurmak isteyenlerin girişimcilik skoru kendi işini kurmak istemeyenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin ailelerinin gelirleri ile de girişimcilik skorları arasında da ilişki tespit edilmiştir.</i>	E	
57	<i>Araştırma bulgularına göre üniversiteye giriş puan türü açısından girişimcilik eğilimleri açısından farklılık tespit edilmemiştir. Okunulan bölüm ve cinsiyet açısından da anlamlı bir farklılık yoktur. Ailenin yaşadığı yer ise girişimcilik eğilimi açısından farklılık yaratmıştır. Öğrencilerin kariyer hedefleri de girişimcilik eğilimi açısından farklılık yaratmaktadır. Bu başlıkta anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Öğrencilerin birinci derece yakınlarında girişimci olması girişimcilik eğilimini arttırmaktadır. Son olarak girişimcilik dersi almak ve girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Eğitim süresinde bir işte çalışmak girişimcilik eğilimlerini etkilemektedir. Bir işte çalışanların girişimcilik eğilimleri ortalamaları daha yüksek olarak tespit edilmiştir.</i>	E	
58	<i>Araştırmanın öğrencilerin girişimcilik düzeylerine ilişkin bulgularında, öğrencilerin %31,6’sı “çok yüksek girişimcilik”, %53,2 “yüksek Girişimcilik”, %14,3’ü “orta düzey girişimcilik” ve %0,9’u ise “düşük düzey” girişimcilik olarak ölçülmüştür. Yine araştırma bulgularına göre; öğrencilerin daha önce çalışmış olmaları ile girişimcilik düzeyleri arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler arasında sektör deneyiminin artmasının girişimcilik düzeyini arttırdığı tespit edilmiştir. Bunun yanında öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile yaş, öğrenim gördükleri sınıf ortalaması, aylık gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir</i>	E	
59	<i>Araştırmada öğretmen adaylarının girişimcilik eğilimi puanı 137,59 ile “yüksek girişimcilik” olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet açısından anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Öğretmen adaylarının 1. ve 4. sınıf olmalarının onların girişimcilik eğilimlerinde bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir. Ek olarak mezun olunan liseye göre de girişimcilik eğilimleri açısından bir farklılık tespit edilmemiştir. Çalışmada öğrencinin geliri arttıkça girişimcilik eğilimi ortalamasının da arttığı tespit edilmiştir.</i>	E	
60	<i>Araştırmaya katılanların %31,1’i, “düşük ve orta”, %54,8’i “yüksek” girişimcilik eğilimli ve %14,1’i ise “çok yüksek” girişimcilik eğilimli olarak tespit edilmiştir. Araştırmada işletme öğrencileri arasında “çok düşük” girişimcilik eğilimine rastlanılmamıştır. İşletme öğrencilerinin girişimcilik düzeyi genel olarak yüksek iken, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi öğrencilerinin daha yüksek ortalamalara sahip olduğu, onları SDÜ ve AÜ öğrencilerinin izlediği görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre erkekler kız öğrencilere göre daha yüksek girişimcilik eğilimine sahiptirler. Kız öğrencilerin %66,9’u “yüksek ve çok yüksek” girişimcilik eğilimi gösterirken bu oran erkeklerde %72,2 olarak gerçekleşmiştir. Araştırmaya göre öğrencilerin yaşları ilerledikçe, yaşam tecrübeleri arttıkça girişimcilik eğilimlerinin azaldığı tespit edilmiştir.</i>	E	(+)
61	<i>Çalışma bulgularına göre bir eğitim dönemi boyunca verilen girişimcilik temelli ders sonucunda öğrencilerin girişimci bir kariyeri tercih etme eğilimlerinde yaklaşık %100 oranında bir artış tespit edilmiştir. Odak grup çalışmaları ile de desteklenen bu veriye göre kariyer tercihi olarak girişimciliği istediğini belirten öğrencilerin ders dönemi boyunca gerçekleştirilen odak grup çalışmalarında da yüksek skorlar elde edecek biçimde girişimci özellikler sergiledikleri tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre girişimcilik temelli derslerin öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerine önemli etkileri vardır.</i>	E	(+)

Çalışmada ele alınan araştırmalarda, üniversite eğitiminin ya da daha özelden girişimciliğe vurgu yapan eğitim tasarımlarının sonuçlarının, öğrencilerde tespit edilip edilemediğine ve girişimcilik özelliklerine olumlu ya

da olumsuz etki edip etmediğine bakılmıştır. Araştırmalar, hep bu soru temelinde incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

5. Sonuç

Çalışmada kapsamında 61 araştırma, bulguları bakımından değerlendirmeye alınmıştır. Elde edilen bulguların değerlendirilmesi, girişimcilik eğitimi ile ilgili önemli ipuçları sağlamıştır. Çalışmaların sonuçlarına göre “*girişimciliğe özel*”, hatta onun da öncesinde ilişkili ya da az ilişkili bir eğitim almanın dahi, girişimcilik açısından önemli farkları ortaya çıkarabildiği görülmüştür. İster lisans, ister ön lisans düzeyinde olsun, girişimcilik üzerine eğitim almanın ya da verilen eğitim içerisinde örtülü de olsa girişimcilik konusunun işlenmesinin her halukarda farklılık yarattığı, incelenen araştırmalarda tespit edilmiştir. Ancak bu duruma yapılan araştırma bulgularından ulaşabilmek, doğrudan verilen bulguların yanında çok dolaylı bağlantıların okuyucu tarafından çıkarılması da gerektirebilmektedir. İncelenen araştırmaların öğrenciler ve girişimcilik özellikleri konusunda pek çok örtük bilgiyi içerdiğini belirtmek önemlidir.

Fakültelerin, okulların ve hatta bölümlerin ders tasarımları birbirinden oldukça farklı olabilmektedir. Buna rağmen ülkemizdeki araştırmaların büyük çoğunluğunda, öğrencilerimizin neredeyse tamamının girişimcilik düzeylerinin, “*yüksek girişimcilik*” olarak çıkması anlamlıdır. Lisans, ön lisans, sosyal bilim ya da fen alanında okuyan ayrımı olmaksızın öğrencilerimizin geliştirilmiş ölçekler bağlamında yüksek girişimcilik özelliklerine, eğilimleri sahip olması verilen eğitimlerden ziyade sosyal özelliklerimiz ile açıklanabilir bir durum olarak düşünülmelidir. Peki verilen bu eğitim sonrası ya da davranışa dönük olarak görünüm nasıldır? Bu soruya cevap olarak belirtilmelidir ki, kariyer alanına ilişkin istekler ne olursa olsun durum, uygulamaya, davranışa gelince biraz farklılaşmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğunda lisans, ön lisans, sosyal bilimci, fen bilimci, devlet ya da vakıf üniversitesi olmaksızın, girişimci özellik ve algıya da sahip olsalar maaşlı bir işte çalışma arzusunun yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum da bize girişimcilik açısından kullanamadığımız, geliştiremediğimiz bir yönümüzün olduğunu göstermektedir. Bu durum da önemli bir meseledir. Zira araştırma bulguları ile elde edilen yüksek girişimcilik düzeyi skorlarının bir girişimcilik çabasına yönlendirilmediği takdirde çok bir önemi kalmamaktadır. Öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin artırılması, kariyer tercihlerinde öncelikli olarak kendi işlerini kurma, girişimci olma arzularının ön plana çıkması gerekmektedir. Araştırmalar incelendiğinde tüm araştırmacıların bu konuya vurgu yaptığı görülmektedir.

Bu arada çalışmalara, belirli düzeylerde eleştiriler getirmek de yerinde olacaktır. Bazı çalışmalarda araştırma ile tasarlanan amaçlara ulaşmak için tüm süreçlerin “*az özenli*” olarak yürütüldüğü dikkat çekmektedir. Çalışmanın örnekleminin seçiminden, büyüklüğüne, kullanılan ölçeğin seçiminden,

anketlerin uygulanmasına kadar pek çok tercih, ortaya çıkan sonuçları etkiler görünmektedir. Araştırmaların daha incelikli gerçekleştirilmesi, bazı çalışmalarda elde edilen “*mantık hatası*” niteliğindeki sonuçları ortadan kaldıracak ve değerlendirmeleri daha sağlıklı veriler üzerinden yapabilmemizi sağlayacaktır. Örneğin, girişimcilik temelli eğitim veren bir fakültenin ilgili bölümünde, birinci sınıf öğrencilerinin, dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip çıkması, nereden bakılırsa bakılınsın “*araştırmanın en başına dönülmesini*” zorunlu kılacak bir durum olarak değerlendirilmiştir. Zira eğitim denilen olgunun varsayımsal süreci ortadayken, eğitim hayatının başındaki öğrencinin, herhangi bir eğitim konusunda, eğitim süresinin sonuna gelmiş öğrenci grubuna kıyasla “*daha ileride*” çıkması nereden bakılırsa bakılınsın imkansızdır. Hele hele hiç girişimcilik eğitimi almamış öğrencilerin, almış olanlardan yüksek skorlara sahip olması, üzerinde çok çok düşünülmesi gereken bulgulardır. Ancak yine de bu sonuçların, eğitimin kalitesi ve tasarımından ziyade ölçme hatalarından kaynaklandığını düşünmek daha yerinde olacaktır. Zira doğrudan bu elden edilen bulgulara yoğunlaşırsak tüm eğitim sistemimizi yeni baştan tasarlamamız gerekebilecektir. Belki de yapılması gereken de budur...

Ayrıca bulgularda yine oldukça ilginç tespitler yer almaktadır. Örneğin ön lisans eğitimi alan öğrencilerin yüksek girişimcilik özelliklerine sahip çıkmaları ve hatta bazı durumlarda lisans okuyan öğrencilere göre de yüksek değerlere sahip çıkmaları anlamlı ve önemlidir. Benzer durumların, mezunlarının iş bulmakta zorlandığı okulların mezunlarında da olduğu tespit edilmiştir. Örneğin Orman Fakülteleri öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir araştırma, öğrencilerdeki yüksek girişimci özellikleri ortaya koymuştur. Bu durumun, verilen eğitimden ziyade mezuniyet sonrası şartların getirdiği bir sonuç olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır. Mezuniyet sonrası kamuda ve özel sektörde aradığını bulamayacağını düşünen öğrencilerin mezuniyet sonrası, seçeneklerin darlığından dolayı, “*bir çıkış yolu*” bulma çabasına girdikleri açıktır. Ancak idari bilimler okumanın, özellikle de işletme gibi bir alanda eğitim almanın öğrencilerin girişimcilik farkındalıklarında önemli bir değişken olduğunu da belirtmek gerekir. Karşılaştırmalı araştırmalar bu gerçeği ortaya koymuştur. Araştırmalar verilen eğitimin bir şekilde öğrencilerin girişimcilik özelliklerine katkı sağladığı gerçeğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, işsizlik denilen çağımızın büyük sosyal problemine çözüm getirebilmek için, iş bulmak konusunda çeşitli nedenlerle dezavantajlar taşıyan okullara, girişimcilik eğitimi adına daha fazla yatırım yapılması büyük fayda yaratabilecektir. Bu yatırımlar orta vadede olumlu sonuçlarını hızla gösterecektir. Eğitim kurumlarının öğrencilerinin, girişimcilik noktasında motive durumda olmaları, çabaların sonuçlarının daha hızlı görülmesini sağlayacaktır.

Demografik özellikler üzerinden öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini ele alan araştırmalarda ise, bu değişkenlerin araştırmadan araştırmaya farklı sonuçlar verdiği görülmüştür. Bazı çalışmalarda cinsiyet değişkeni bağlamında

kız öğrencilerin erkeklere göre girişimcilik eğilimleri yüksek çıkarken bir kısmında da erkek öğrenciler daha yüksek değerlere sahip çıkmıştır. Anlaşılmaktadır ki eğitim alınan konuya göre bu değişkenin etkisi farklı olabilmektedir. Örneğin orman fakültelerinde erkek öğrenciler, alınan eğitimin ve okul sonrası çalışma koşullarının özelliklerinden dolayı daha girişimci özelliklere ya da eğilimlere sahip çıkarken, ön lisans eğitimi alan öğrencilerde ise kız öğrencilerin daha girişimci olduklarına ilişkin bulgulara rastlanabilmektedir. Her eğitim kurumu kendi niteliklerine göre girişimcilik noktasında mezunlarına farklı farklı etkiler yaratabilmektedir. Bu da eğitim alınan okulun mezuniyet sonrası kariyer olanaklarının bir şekilde öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine yansıdığını ortaya koymaktadır. Aynı şekilde yaş değişkeninde de, bazı okullarda yaş ilerledikçe, okunulan sınıf yükseldikçe (eğitim alınan yıl arttıkça) girişimcilik eğilimi artarken bazılarında ise gerileme olarak yorumlanabilecek bulgular olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, verilen eğitimin kalitesi, öğrenci üzerinde yarattığı motivasyon vb. unsurlara bağlanabilecek durumlar olarak değerlendirilmiştir. Araştırmaları bu sebeple yürütüldüğü eğitim alanı bağlamında ele almanın daha anlamlı görülmüştür. Bunun yanında öğrencinin ebeveynlerinin girişimci ya da memur olmasının girişimcilik eğilimleri bağlamında genelde etkili olduğu görülmüştür. Alınan eğitimden bağımsız bir değişken olarak bu başlık, üzerinde özellikle çalışma yürütülebilecek bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Girişimciliğe yönelik ders tasarımlarında öğrencilerin cinsiyet, aile özellikleri, gelirleri, yaşları vb. demografik özelliklerine odaklanmış çabaların onların girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesinde daha olumlu çıktılar sağlayabileceği değerlendirilmiştir.

Araştırma sonuçlarına ilişkin, üniversitelerde girişimcilik düzeyini yükseltmek için özellikle de girişimcilikle alakalı derslerin işlenişinde uygulamaya dönük çabaların artırılması, öğrencilerin başarılı girişim ve girişimcilerle buluşturulması, öğrencilerin kişilik ve demografik özelliklerine özel tasarlanmış derslerin oluşturulmasının, onların gelecek hedeflerinin belirlenmesi ve farkındalık yaratılmasında büyük önem arzedebileceği görülmüştür. Pek çok araştırma ders tasarımlarına dönük olarak, öğrencilerin staj, uygulama dersleri vb. etkisiyle uygulamalı eğitim almayan öğrencilere göre daha yüksek girişimcilik eğilimlerine sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Özellikle de ön lisans/lisans fark etmeksizin, staj dersleri olan, meslek yüksek okulları, uygulamalı bilimler yüksek okulları, turizm otelcilik yüksek okullarında okuyan öğrencilerin, uygulamaya dönük derslerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde olumlu etkiler yarattığı görülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin eğitim hayatları esnasında zorunlulukla da olsa iş yaşamı ile temas etmelerinin, onların girişimci farkındalıkları üzerinde önemli rol oynayacağını iddia etmek, araştırmalarca da ortaya konulmuş bir tespittir.

Elbette çalışmada incelenen araştırmaların bulguları üzerinden bazı öneriler yapmak da çok önemlidir. Özellikle araştırmaları gerçekleştiren araştırmacıların da vurguladığı üzere üniversitelerde, girişimcilik konusuna

daha fazla dersle, yaklaşımla eğilinmesi gerekliliği önemlidir. Zira öğrencilerin, genç insanların, kolayca tetiklenebilir seviyede girişimcilik temel özelliklerine sahip oldukları ortadadır. Burada üzerinde çalışılması gereken konu, kariyer konusunda sadece devlet ve özel sektör seçeneklerinin olmadığı konusunda doğru, rasyonel yönlendirmelerle ikna edilmeleridir. Bunu yaparken girişimcilik konusuna özel tasarlanmış derslerin, eğitsel dökümanların ve uygulamaya dönük çabaları destekleyen çalışmaların artırılması gerekmektedir. Ders tasarımı ile ilgili çabaların dışında başarılı girişimcilerin öğrencilerle buluşturulmasının da çok önemli olduğu ortadadır. Başarılı olmuş insanların rol model olmak konusunda genç insanlar nezdinde oldukça yüksek etki gücü vardır. Dolayısıyla öğrencileri ders tasarımları içinde başarılı girişimciler ve girişimleriyle tanıştırmak oldukça anlamlı olacaktır. Ayrıca öğrencilerin, girişimci olmak konusunda sahip olması gereken yönlerini geliştirici derslerin de ders programlarına konulması gerekmektedir. Zira girişimcilik sadece bir ders tasarımı üzerinden yürütülmekten ziyade topyekün eğitim sürecini kapsayacak biçimde süreçlere dahil edilmesi gereken bir başlık durumundadır. Yaratıcılık, araştırma yöntemleri, yenilikçilik, pazarlama, yönetim, yabancı dil eğitimi vb. konuların girişimcilik konusuna hizmet edecek biçimde yeniden tasarlanarak üniversitelerde ders olarak bu amaca dönük olarak yeniden oluşturulmaları gerekmektedir.

Sonuç olarak gelişen ekonomik ve sosyal değişimler insanların kariyer yollarını her geçen gün daraltırken girişimciliğin pek çok sosyal soruna önemli oranda fayda vereceğini iddia etmek yanlış olmayacaktır. Bu nedenlerle insanımızın girişimcilik eğilimlerini, özelliklerini, niyetlerini arttıracak çabaların, devlet, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve bireysel düzeyde sarfedilmesi çok önemlidir. Bu alanlarda gerçekleştirilen girişimci yaratmaya yönelik çabaların kolay kolay karşılıksız kalmayacağı ortadadır.

Kaynakça

- AKAN, B., ERGAN, S., KÜÇÜKALTAN, D. (2013), “*Meslek Yüksekokulları Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açıları ve Tekirdağ İlinde Bir Uygulama*”, Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 645-658.
- AKÇAKANAT, T., MÜCEVHER, M. H. ve ÇARIKÇI, İ. H. (2014), “*Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlık Bölümlerinde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: SDÜ Örneği*”, AKÜ İİBF Dergisi, 16(2), 137-153.
- AKIN, A. ve ZOR, İ. (2009), “*İşletmecilik Eğitiminin Bireyin Girişimci Niteliklerinin Geliştirilmesine Etkileri*”, “İş, Güç” Endüstriyel İlişkileri ve İnsan kaynakları Dergisi, 11(1), 113-138.
- AKKAYA, D. T., YILDIZ, E. ve AKIN, Y. (2014), “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Yalova Meslek*

- Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama*”, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(8), 108-122.
- AKYÜZ, K. C., GEDİK, T., AYDIN, A. ve diğerleri (2009), “*Orman Fakülteleri Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Tercihleri ve Girişimcilik Yetenekleri*”, Uluslararası İktisadi ve İdari Çalışmalar Dergisi, Yıl: 2, 1(3), Yaz, 139-157.
- ARACI, M. (2013), “*Öğrencilerin Bireysel Kariyer Planlarının Varlığı ve Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma*”, Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 591-604.
- AYTEKİN, S. ve SAKARYA, Ş. (2013), “*Girişimciliğin finansmanı ve Balıkesir İİBF Öğrencileri Tarafından Algılanması Üzerine Bir Araştırma*”, Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 353-370.
- AVŞAR, M. (2007), *Yükseköğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- BALABAN, Ö. ve ÖZDEMİR, Y. (2008), “*Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği*”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt (32), 133-148
- BAŞOL, O., DURSUN, S. ve AYTAÇ, S. (2011), “*Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama*”, “İş, Güç” Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 13(4), 7-22.
- BİLGE, H. ve BAL, V. (2012), “*Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(16), 131-148.
- BOZ, M. ve TÜKELTÜRK, Ş., A. (2013), “*Girişimcilik Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*”, Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 271-292.
- BOZKURT, Ö., ASLAN, Z. ve GÖRAL, M. (2011), “*Yükseköğretimde Verilen Girişimcilik Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Eğitimine Etkisi*”, Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar, 27-29 Mayıs, İstanbul, 2(7) 822-833.
- BOZKURT, Ö. ve ALPARSLAN, A., M. (2013), “*Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler ile Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri*”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 8-28.
- BOZKURT, Ö. ve ERDURUR, K. (2013), “*Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma*”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 57-78.

- CAN, M. F. (2014), “*Veteriner Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Potansiyeli ve Eğilimlerinin Analizi: Mustafa Kemal Üniversitesi Örneği*”, YYU Veteriner Fakültesi Dergisi, 24(3), 81-86.
- CANBAZ, M., ÇANKIR, B. ve ÇEVİK, E. (2013), “*İşletme ve Muhasebe Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesinde Bölgesel Farklılık Etkisi*”, Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi, 1(3), 229-248.
- CANSIZ, E. (2007), *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Üzerine Bir Çalışma*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- ÇELİK, A., İNCE, M. ve BOZYİĞİT, S. (2014), “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma*”, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Ekim, 7(3), 113-124.
- ÇETİN, M. (2013), “*Erzincan Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Algısı ve Girişimcilik Profili*”, Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 570-590.
- ÇİÇEK, R. ve DURNA, U. (2012), “*Meslek İdealleri ve Girişimcilik Niyetleri*”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(17), 17-31.
- DOĞANER, M. ve ALTUNOĞLU, A. E. (2010), “*Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri*”, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2(2), 103-110.
- DURAN, C., BÜBER, H. ve GÜMÜŞTEKİN, G. (2013), “*Girişimcilik Hislerine Eğitimin Katkısı: Kütahya Meslek Yüksek Okulu Makine Programı Örneği*”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(2), 33-56.
- EYSENCK, H. J. ve EYSENCK, S. B. G. (1975). *Manual of the Eysenck Personality Questionnaire (Junior and Adult)*, Kent, UK: Hodder & Stoughton.
- FAİZ, E. (2013), “*Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenebilmesine Yönelik Bir Araştırma: Gölyaka Meslek Yüksekokulu Örneği*”, Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 401-416.
- GÜNEY, S. (2008), *Girişimcilik: Temel Konular ve Bazı Güncel Kavramlar*, Ankara: Siyasal Kitabevi, Genişletilmiş 3. Baskı.
- GÜRBÜZ, H. (2008), “*Girişimcilik Eğilimiyle İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Öğrencilerinde Bir Uygulama*”, 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 7-10 Mayıs, Bişkek, 485-493.

- GÜROL, Y. ve ATSAN, N. (2006), “*Entrepreneurial Characteristics Amongst University Students*”, Education+Training, 48(1), 25-38.
- HESHMATOLLAH, S. (2011), “*Entrepreneurial Capacity of University Student, Bu Ali Sina University (Iran)*”, Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar, 27-29 Mayıs, İstanbul, 2(8), 725-731.
- İBİCİOĞLU, H., TAŞ, S. ve ÖZMEN, İ. (2010), “*Üniversite Eğitiminin Girişimcilik Düşüncesinin Değişimine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama*”, Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 2(1), 53-74.
- İPÇİOĞLU, İ. ve TAŞER, A. (2009), “*İşletme Bölümlerinde Verilen Eğitimin Girişimci Adayı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(10), 13-25.
- İRMİŞ, A. ve BARUTÇU, E. (2012), “*Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması*”, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26(2), 1-25.
- İŞCAN, Ö. ve F., KAYGIN, E. (2011), “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(2), 443-462.
- KARABULUT, T. (2009), “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*”, Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi, 16(1), 331-356.
- KELEŞ, H. N., ÖZKAN, T. K., DOĞANER, M., ve diğerleri (2012), “*Ön Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*”, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 5(9), 107-118.
- KICKUL, J. ve D'INTINO, RS. (2005), “*Measure for Measure: Modeling Entrepreneurial Self-Efficacy onto Instrumental Tasks Within the New Venture Creation Process*”, New England Journal of Entrepreneurship, 8(2), 6, 1-9.
- KILIÇ, R., KEKLİK, B. ve ÇALIŞ, N. (2012), “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği*”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), 423-435.
- KOÇAK, O. ve KAVİ, E. (2010), “*Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri: Yalova ve Kadir Has Üniversitelerinde Yapılan Karşılaştırmalı Bir Araştırma*”, Uluslararası II. Trakya Bölgesi Kalkınma- Girişimcilik Sempozyumu, 1-2 Ekim, İğneada-Kırklareli, 175-189.

- KOH, H. C. (1996) "*Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics: A Study of Hong Kong MBA Students*", Journal of Managerial Psychology, 11(3),12 - 25
- KORKMAZ, O., (2012), "*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği*", Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, XIV (II), 209-226.
- KÖKSAL, Y. ve PENEZ, S. (2015), "*Yüksek Girişimcilik Eğilimli Üniversiteli Gençlerin Demografik Özellikleri ve Sektör Tercihleri Üzerine Bir İnceleme*", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20(1), 155-167.
- LÜTHJE, C. ve NIKOLAUS, F. (2004) "*Entrepreneurial Intentions of Business Students: A Benchmarking Study*". International Journal of Innovation and Technology Management, 1(3), 269-288.
- MARANGOZ, M. (2012), *Girişimcilik*, İstanbul: Beta Basım A.Ş.
- MARANGOZ, M., KAYA, F. ve BAKAN, H. (2013), "*Eğitim Alanı Girişimcilik Niyetini Nasıl Etkilemektedir? Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma*", Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 309-332.
- NAKTİYOK, A. ve TİMURÖĞLU, M., K. (2009), "*Öğrencilerin Motivasyonel Değerlerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama*", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23(3), 85-103.
- ÖREN, K. ve BİÇKES, M. (2011), "*Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir'deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma)*", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(3), 67-86.
- ÖZDEN, K., TEMURLenk, M. S. ve BAŞAR, S. (2008), "*Girişimcilik Eğilimi: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*", 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 7-10 Mayıs, Bişkek, 229-240.
- ÖZGÜR, A., Ö. (2013), "*Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kariyer Değeri ve Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Araştırma*", Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 85-108.
- PAKSOY, S. (2013), "*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik eğilimlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi İİBF Örneği*", Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-3 Kasım, Muğla, 435-454.
- PAN, V. L. ve AKAY, C. (2015), "*Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*", NWSA- Education Sciences, 1C0637, 10(2), 125-138.

- PATIR, S. ve KARAHAN, M. (2010), “*Girişimcilik Eğitimi ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması*”, İşletme ve Ekonomik araştırmalar Dergisi, 1(2), 27-44.
- PAZARCIK, Y. ve AYDIN, E. (2015), “*Girişimcilik Temelli Ders Tasarımının Öğrencilerin Girişimci Eğilim ve Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Deneysel Bir Çalışma*”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 10(2), 126-146.
- RATHUS, S. A. (1973), “A 30-Item Schedule for Assessing Assertive Behavior”, Behavior Therapy, 4(3), 398-406.
- SCHEIN, E. H. (1990), “*Organizational Culture*”, American Psychologist, Vol 45(2), Feb, 109-119.
- SCHWARTZ, S. H. (1992). *Universals in the Content and Structure of Values: Theory and Empirical Tests in 20 Countries*. In M. Zanna (Ed.), Advances in Experimental Social Psychology, New York: Academic Press. 25, 1-65.
- SEZER, C. (2013), “*Girişimcilik Kariyerine Yönelim Nedenleri ve Girişimcilik Dersinin Etkisi Üzerine Bir İçerik Analizi: KTMÜ Örneği*”. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(4), 63-86.
- SEZER, C. (2013), “*Kariyer Olarak Girişimcilik ve Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörlerin İçerik Analizi ile Belirlenmesi*”, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(6), 49-60.
- SOLMAZ, S. A., AKSOY, Ö., ŞENGÜL, S. ve diğerleri(2014), “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Turizm Lisans ve Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması*”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16(26), 41-55.
- SOYLU, A. ve KEPENEK, Y. (2008), “*Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri ve Aldıkları Eğitimin Girişimciliğe Olan Katkılarının Belirlenmesi: PAU Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği*”, 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 7-10 Mayıs, Bışkek, 459-471.
- SÜNBÜL, A. M. ve YILMAZ, E. (2008), “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik ve Atılganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*”, 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 7-10 Mayıs, Bışkek, 494-498.
- ŞENGEL, S. (2008), “*Yükseköğretimde Girişimcilik Eğitiminin İnovatif İş Fikirlerine Ulaşmadaki Etkisi Üzerine Bir Araştırma*”, 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 7-10 Mayıs, Bışkek, 412-418.
- TAGRAF, H., Halis, M. (2008), “*Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin ‘Girişimsel Öz Yetkinlik’ Algısı Üzerindeki Etkisi*”, 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi Bildiri Kitabı, 07-10 Mayıs, Manas, 91-112.

- TAYSI, K. ve CANBAZ, S. (2014), “*Ön lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*”, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, May/Mayıs, 59-67.
- TEKİN, Ö. A., ÖZKUL, G. ve DEMİR, Y. (2014), “*Turizm Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği*”, 6. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 24-26 Nisan, Bişkek, 124-134
- TDK, Türk Dil Kurumu Sözlüğü, www.tdk.gv.tr
- TOK, N., SEÇER, A., DAVRAN, M. ve diğerleri (2014), “*Ziraat Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinde Girişimcilik Özellikleri, Algısı ve Eğilimi: Çukurova ve Adnan Menderes Üniversitesi Örneği*”, *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 47-74.
- TÜRKMEN, M. ve İŞBİLİR, U. (2014), “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikleri Açısından İncelenmesi*”, *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 18-28.
- ULUYOL, O. (2013), “*Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği*”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl:6, Sayı (15), 349-372.
- YELKİKALAN, N., AKATAY, A., KÖSE, C. ve diğerleri (2010), “*Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz*”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(19), 51-59.
- YILDIZ, S. ve KAPU, H. (2012), “*Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri ile Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesi'nde Bir Araştırma*”, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (3), 39-66.
- YILMAZ, B. S. ve GÜNEL, Ö., D. (2011), “*Üniversite Eğitimi ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimciliğe Yönlendiren Etkenler Üzerine Bir Araştırma*”, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı (26), 1-20.
- YILMAZ, C., ÖZDİL, T., TEZSÜRÜCÜ, D. ve diğerleri (2010), “*Farklı Eğitim Düzeyindeki Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Konusunda Görüş Farklılığının Araştırılması*”, *Uluslararası II. Trakya Bölgesi Kalkınma-Girişimcilik Sempozyumu*, 1-2 Ekim, İğneada-Kırklareli, 157-173
- YUMUK, G. (2013), “*Turizm Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğitimlerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi*”, *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E.Dergi*, 5(2), 96-120.